

Kodu Uudised

Luunja valla infoleht

Nr 12 (287) Detsember 2020

Luunja lasteaia Midrimaa väärtuskasvatustöö väärib tunnustust!

Tartu Ülikooli eetikakeskus tunnustas 2. detsembril Luunja lasteaed Midrimaa väärtuskasvatuse ja lasteaiapere kaasmise alal tehtud tööd ning andis lasteaiale üle „Hea lasteaia edendaja“ tiitli.

Tunnustusprogrammis „Hea lasteaed 2020“ osalemine toimub hea lasteaia mudeli järgi ning tagab võimaluse koos kriitilise sõbraga lasteaia tegevusi analüüsida ja edasiminekut mõtestada.

2018. aastal sai Luunja lasteaed Midrimaa tunnustuse laste sotsiaalsete oskuste arendamise, tõhusate tugisüsteemide kujundamise ja teadliku väärtusaren-

duse eest. Hea lasteaia rajaleidjaks sai lasteaed aastal 2013.

Luunja lasteaed Midrimaa on esitanud ka tänusõnad: „Aitäh meie väärtustega sammu pidajatele, lasteaednikele ja väljakutsete esitajatele, meie perele!“

Palju õnne!

COVID-19 – täiendavad piirangud

Vabariigi Valitsus kehtestas uued piirangud Covid-19 leviku tõkestamiseks, mis kehtivad alates 14. detsembrist.

- Koolid on saadetud kuni 18. detsembrini distantsõppele.
- Noorsootöö, täiendkoolitus ja täiendõpe on lubatud üksnes distantsilt.
- Kuni 3. jaanuarini (k.a) on sisetingimustes peatatud huviharidus, -tegevus ja sporditegevus. Lubatud on üksnes individuaaltegevus, -õpe ja -sport ning distantsilt pakutavad tegevused.
- Huvihariduses ja huvitegevuses võib välitingimustes tegevustest osa võtta kuni 10-inimest.

Vaata täpsemalt www.kriis.ee.

*Rahulikku jõuluaega ja
tegusat uut aastat!*

*Luunja Vallavolikogu
Luunja Vallavalitsus*

Vallavolikogu 12.11.2020 istungi kokkuvõte

Käesoleva aasta oktoobrikuu volikogu istungil esitasid kaheksa volikogu liiget umbusaldusavaldused volikogu esimehe ja vallavanema vastu. Seetõttu kogunes volikogu esimest korda juba 12. novembril.

12. novembri istungiks oli volikogu koosseisus toimunud kaks muudatust. Enda kuulumise volikogu koosseisu olid peatanud Vello Küng ja Mait Nõmmsalu ning nende asemele määrati asendusliikmeteks Indrek Kärner ja Sven Šois.

Istung toimus vallamaja saalis. Infosüsteemi VOLIS vahendusel toimus seekord kohaloleku kontroll ja päevakorra kinnitamine ning istungi avalik ülevaade. Lisaks 15 volinikule osales istungil külalistena ka arvukalt valla elanikke.

Istungi juhatas sisse vallavolikogu esimees Kaire Vahejõe. Esimese päevakorrapunkti juures andis volikogu esimees istungi juhtimise üle aseesimees Väino Kägole.

Esimene päevakorrapunkt oli **Luunja vallavolikogu esimehele umbusalduse avaldamine**. Istungi juhataja pakkus kõigile kohalviibijatele võimalust antud teemal arvamust avaldada. Seda võimalust kasutasid päris mitmed kohalviibijad. Arusaadavalt muutus arutelu saalis emotsionaalseks, kohati isegi liigagi. Radž Sauk selgitas põhjuseid, miks otsustati senisele volikogu esimehele umbusaldust avaldada. Mitmed külalised, aga ka volikogu liikmed võtsid sõna Kaire Vahejõe toetuseks. Kuna arutelu oli väga pikk ja sõnavõtjaid palju, palun täpsemalt lugeda nii selle kui järgnevate päevakorrapunktide sõnavõtte kohta volikogu istungi protokollist, kus on täpselt kirjas, kes mida ütles. Enne hääletust esines sõnavõttuga ka senine volikogu esimees Kaire Vahejõe.

Toimus hääletus, mille tulemusena oli umbusaldamise poolt kaheksa volikogu liiget: Aavo Arrak, Kaimo Keerdo, Kaspar Killak, Väino Kägole, Radž Sauk, Aare Songe, Vladimir Kuropatkin, Indrek Kärner. Vastu oli kuus liiget: Tarvo Laas, Margo Lempu, Rait Aviste, Kadi Kalmus, Sven Šois, Vjatšeslav Korobov. Kaire Vahejõe jäi erapooletuks.

Seega otsustas volikogu avaldada umbusaldust senisele volikogu esimehele Kaire Vahejõe.

Eelmisest otsusest ja päevakorrast tulevalt oli volikogu järgmine ülesanne uue **Luunja vallavolikogu esimehe valimine**.

Moodustati kolmeliikmeline hääletugemiskomisjon ja esitati kandidaadid.

Väino Kägole esitas valimisliidu Uus Luunja poolt volikogu esimehe kandidaadiks Kaimo Keerdo.

Tarvo Laas esitas volikogu esimehe kandidaadiks Margo Lempu ja Indrek Kärneri. Indrek Kärner taandas kohe enda kandidatuuri.

Väino Kägole andis sõna volikogu esimehe kandidaatidele. Kandidaadid esinesid lühikeste sõnavõttega ja vastasid volikogu liikmete küsimustele.

Seejärel viidi läbi reeglendi kohane salajane hääletamisprotseduur.

Hääletugemiskomisjoni esimeheks valitud vallasekretär Marko Jaeger luges ette komisjoni protokolli kajastatud salajase hääletamise tulemuse. Kaimo Keerdo volikogu esimeheks valimise poolt hääletas kaheksa volinikku, Margo Lempu volikogu esimeheks valimise poolt hääletas seitse volinikku.

Hääletamise tulemusel osutus volikogu esimehe kohale valituks Kaimo Keerdo.

Pärast uue volikogu esimehe valimist asus uus esimees ka volikogu istungit juhtima.

Kolmas päevakorra punkt oli **Luunja vallavanemale umbusalduse avaldamine**.

Istungi juhataja andis sõna kauaaegsele Luunja vallavanemale Aare Andersonile. Seejärel avaldasid arvamust nii senise vallavanema pooldajad kui ka need, kes olid tema vastu.

Toimus hääletus, mille tulemusena oli senisele vallavanemale umbusalduse avaldamise poolt kaheksa volikogu liiget (Aavo Arrak, Kaimo Keerdo, Kaspar Killak, Väino Kägole, Radž Sauk, Aare Songe, Vladimir Kuropatkin, Indrek Kärner) ja vastu seitse volikogu liiget (Kaire Vahejõe, Tarvo Laas, Margo Lempu, Rait Aviste, Kadi Kalmus, Sven Šois, Vjatšeslav Korobov).

Hääletuse tulemusena avaldas volikogu umbusaldust ka senisele vallavanemale Aare Andersonile.

Volikogu neljandaks ülesandeks oli **Luunja vallale uue vallavanema valimine**. Volikogu esimees palus volinikel esitada kandidaadid vallavanema ametikohale. Esitati kaks kandidaati. Radž Sauk esitas vallavanema kandidaadiks Tõnu Muru ning Kaire Vahejõe esitas vallavanema kandidaadiks Kadi Kalmuse.

Mõlemad kandidaadid esinesid sõnavõttega ja vastasid volinike küsimustele.

Tõnu Muru, uus inimene meie valla poliitikas, tutvustas ennast volikogu liikmetele, rääkis enda senistest töistest tegemistest ja põhjustest, miks ta nõustus vallavanemaks kandideerima. Volinikud said teada, et Tõnul on pikaajaline kogemus nii energeetika valdkonnas kui ka kohaliku omavalitsuse juhtimise tasandil (Võnnu vald, Elva linn, Kastre vald). Viimastes on tema vastutusalas olnud ka omavalitsuste erinevate investeeringu- ja ehitusprojektide vedamine, mis on eriti oluline, arvestades meie valla lähiaastate plaane.

Kadi Kalmus, olles kultuuri- ja vabaajakeskuse juhina ja volikogu liikmena hästi kursis vallas toimuvaga, selgitas samuti, miks ta on otsustanud vallavanema ametikohale kandideerida. Ka Kadi rõhutas investeeringuobjektidega kiire edasimineku olulisust, aga ka valla sotsiaalküsimustele lisatähelepanu pööramise vajadust. Kadil on väga pikaajaline kogemus omavalitsustöös, eelkõige kultuuri-, haridus-, sotsiaal- ja spordivaldkonnas.

Seejärel viidi läbi reeglendi kohane salajane hääletamisprotseduur. Hääletugemiskomisjoni esimees Marko Jaeger luges ette protokolli kajastatud salajase hääletamise tulemuse. Tõnu Muru kandidatuuri poolt hääletas kaheksa volinikku ning Kadi Kalmuse vallavanemaks valimise poolt hääletas seitse volinikku. Seega osutus hääletamise tulemusel vallavanema kohale valituks Tõnu Muru.

Volikogu esimees Kaimo Keerdo kinnitas Tõnu Muru vallavanemaks valimise ka sümboolselt, pannes Tõnule kaela vallavanema ametiraha.

Järgmise ehk järjekorras viienda päevakorrapunktina otsustas volikogu eelmisele vallavanemale **hüvitise maksmise**.

Ettekandja vallasekretär Marko Jaeger selgitas, et kuna Aare Andersonile avaldati umbusaldust ja ta lahkub vallavanema ametikohalt, siis vastavalt Luunja valla põhimäärusele määratakse talle hüvitis nelja kuu ametipalga ulatuses ning hüvitis kasutamata aegumata 53 puhkusepäeva eest. Otsuse poolt hääletasid kõik 15 volinikku.

Kuues punkt päevakorras oli **Luunja valla valimiskomisjoni koosseisu kinnitamine**. Ettekandjaks oli ka siin vallasekretär Marko Jaeger. Sisuliselt oli ka siin tegemist formaalse otsuse vastuvõtmisega. Kuna seadusest tulenevalt on vallasekretär valimiskomisjoni esimees, meie valla vastava eelmise otsuse järgi oli valimiskomisjoni esimees aga nime-

liselt määratud (eelmine vallasekretär), siis tuli ka vastav otsus muuta. Eelnõusse viidi sisse parandus, et vallasekretäri ei pea volikogu komisjoni koosseisu nime-tama, kuna vallasekretär on seadusest tulenevalt alati valimiskomisjoni esimees. Valimiskomisjoni esimees omakorda tegi ettepaneku komisjoni teiste liikmete osas. Volikogus toimus hääletus komisjoni koosseisu kinnitamiseks ning 15 poolthäälega vastav otsus ka vastu võeti.

Traditsiooniliselt on volikogu lõpuosas **infopunkt**. Kadi Kalmus tutvustas siin valla plaane jõulu- ja uusaastaürituste toimumise osas. Tulenevalt koroonaviiruse levikust on otsustatud kõik üle-

vallalised jõulusündmused (beebipidu, laste ja eakate jõulupidu) ära jätta. Kui ilm (ja olukord viiruse levikuga) vähegi lubab, toimub vallarahva jõulupeo asemel vallarahvale üritus õues. Selle kohta tuleb eraldi reklaam. Kõikide teiste ürituste osas, mis on välja reklaamitud, tuleb otsused langetada n-ö jooksvalt koos vastava info jagamisega (kas üritus toimub või mitte).

Järgmine vallavolikogu istung plaaniti korraldada 26. novembril.

Kaimo Keerdo
vallavolikogu esimees
kaimo.keerdo@luunja.ee

Vallavolikogu 26.11.2020 istungi kokkuvõte

Igakuine traditsiooniline ja selle kuu teine volikogu istung toimus kuu viimasel neljapäeval.

Ka 26. novembri istungiks oli volikogu koosseisus toimunud muudatus. Enda volikogu liikmelisuse oli taastanud endine vallavanem Aare Anderson. Sellest tulenevalt lahkus volikogust asendusliige Sven Šois.

Novembri lõpuks oli ka Tartumaal oluliselt suurenenud nakatumine Covid-19 viirusesse. Seetõttu viidi istungi füüsiline toimumine vallamaja saalist üle kultuuri- ja vabaajakeskuse saali. Suuremas ruumis on võimalik tagada volinike ja teiste istungil osalejate suurem hajutatus. Paralleelselt toimus istung ka infosüsteemi VOLIS vahendusel, mis andis volinikele sel korral võimaluse osaleda istungil virtuaalselt. Kuna aga VOLIS-e vahendusel ei ole võimalik läbi viia kõiki volikogu hääletusi (näiteks salajased isikuvalimised), siis ei saa virtuaalsel teel paraku kõiki istungeid läbi viia. Istungite läbiviimise korda tuleb volikogul seetõttu lähikuudel kindlasti täpsustada. Ka nüüd tuli istungi alguses oluliselt kärpida istungi päevakorda, kuna esialgses päevakorras oli mitmeid punkte, mille virtuaalne hääletamine ei oleks olnud võimalik. Kahjuks ei toimunud sel korral istungi virtuaalne läbiviimine ja videoülekanne viperusteta (hääletamine oli kohati väga aeglane ja ülekanne

katkes). Siin oli aga eeldatavalt põhjuseks kultuurimaja internetiühenduse kvaliteet. Vallamaja tublid ametnikud selgitavad probleemide põhjuse välja ja loodetavasti juba järgmiseks istungiks on võimalik tagada parem kvaliteet.

Enne kohaloleku kontrolli juurde asumist palus sõna volikogu liige Kadi Kalmus ja luges ette teatise, millega valimisliidu Luunja ja erakond Isamaa liikmed teatasid, et nad ei osale vallavolikogu 26.11.2020 istungil, kuna nende meelest on istung õigustühine. Kadi Kalmus andis teatise üle volikogu esimehele ja palus lisada selle ka istungi protokoll. Teatise täistekst on leitav istungi protokoll koosseisust valla kodulehelt dokumendiregistrist.

Kohaloleku kontroll (VOLIS-es) näitas, et istungile registreeris ennast 14 volikogu liiget. Kadi Kalmus oli küll saalis, kuid andis teada, et osaleb istungil külalisena. Pärast kohaloleku kontrolli logisid viis volikogu liiget VOLIS-e keskkonnast välja, üks volikogu liige osales küll virtuaalselt istungil, kuid hääletustest osa ei võtnud.

Istungil osalesid: Aare Anderson (ei osalenud hääletustel), Aare Songe, Väino Kägo, Aavo Arrak, Kaspar Killak, Radž Sauk, Kaimo Keerdo, Indrek Kärner, Vladimir Kuropatkin.

Järgnevalt toimus arutelu istungi lõpliku päevakorra üle. Lepiti kokku, milliseid punkte on võimalik istungil arutada ja kinnitati päevakord (poolt kaheksa volikogu liiget, hääletamata jättis üks volinik).

Esimeseks päevakorrapunktiks oli istungil **Luunja valla eelarvestrateegia 2021–2024 teine lugemine ja määrusena kinnitamine**.

Valla pearaamatupidaja Hille Luts pidas ettekande, milles andis ülevaate valla 2021–2024 eelarvestrateegiast, sellele avalikustamise perioodil laekunud ettepanekutest, volikogu majanduskomisjoni ning vallavalitsuse seisu-kohtadest ettepanekute suhtes ja sellest, kui suures mahus ning mis aastaks on vahendid kavandatud. Seoses sellega, et valla on käesoleval ja ka järgmisel paaril aastal plaanis väga suured investeeringud, suureneb oluliselt ka valla laenukoormus (ja netovõlakoormus). Valla eelarvestrateegia on kavandatud vastavalt sellele, et mitte ületada netovõlakoormuse lubatud maksimummäära.

Istungil tehti eelarvestrateegiasse valimisliidu Uus Luunja ettepanekul üks muudatus, nimelt planeeriti strateegiasse Lohkvasse (Kellukese kinnistule) mitmeotstarbelise hoone projekteerimiseks 100 000 eurot.

Järg lk 4

Vallavolikogu 26.11.2020 istungi kokkuvõte

Algus lk 3

Toimus hääletus eelarvestrateegia vastuvõtmiseks. Poolt oli kaheksa volikogu liiget, üks liige jättis hääletamata.

Järgmise päevakorrapunktina kandis vallasekretär ette **vallavalitsuse vastuse 5.11.2020 revisjonikomisjoni aktile**. Nimetatud akt on koostatud Luunja vallavalitsuse ametiautode kasutamise kontrollimise kohta. Kontrollimise tulemusel on esitatud kaks ettepanekut, nimelt ametiautode kasutamise korra täiendav tutvustamine kõigile töötajatele ja elektroonilise sõidupäeviku täiendamine. Vallavalitsus toetab ettepanekuid.

Kolmanda punktina oli päevakorras **Lohkva külas Kabina tee 8 (endise nimega Kellukese) maaüksuse detailplaneeringu vastuvõtmine ja avaliku väljapaneku korraldamine**.

Ettekande tegi planeeringute nõunik Evelin Karjus. Toon siin ära tema ettekande täisteksti, kuna see annab hea lühikäite, mida antud kinnistule (valla poolt) planeeritakse. *Planeeringu eesmärk on raamatukogule ja kogukonnakeskusele maa-ala planeerimine. Ala määratakse kaheks krundiks. Üks krunt on mõeldud hoonestuseks, kuhu on lubatud kuni kolm hoonet. Teisele kinnistule on ette nähtud maantee äärde kergliiklus-*

tee rajamine. Juurdepääsud on planeeritud mööda perspektiivset Sinilinnu teed, mis on praegu välja ehitamata. Teine juurdepääs on planeeritud otse Kabina maanteelt, kus on olemasolev juurdepääs alajaamale. Ette on nähtud ühisveevärgi ja -kanalisatsioon. Kõik kooskõlastused on olemas. Laekunud on üks kirjalik arvamus juurdepääsu kohta, millega on planeeringus arvestatud. Ettepanek on planeering võtta vastu ja suunata see avalikule väljapanekule.

Omalt poolt lisan, et planeeringualale on kavandatud kultuuri- ja spordiasutuste maa-ala krunt. Seega on sinna võimalik planeerida ehitada näiteks Lohkva uus raamatukogu ja spordihall (teistsuguse funktsiooniga kui nn varerealiseerimise krundile ehitatav).

Indrek Kärner ja Radž Sauk tegid ettepaneku, et ka haridusasutuse ehitamise võimalus võiks olla planeeringu edasisel menetlemisel käsitletud.

Valla planeeringu- ja keskkonnakomisjon toetab detailplaneeringu vastuvõtmist ja avaliku väljapaneku korraldamist.

Toimus hääletus ja kaheksa poolthäälega (üks volinik jättis hääletamata) otsustati Lohkva külas Kabina tee 8 (endise nimega Kellukese) maaüksuse detailplaneeringu vastu võtta.

Neljas päevakorrapunkt oli **Luunja vallavalitsuse koosseisu kinnitamine**.

Tõnu Muru luges ette volikogu otsuse eelnõu vallavalitsuse koosseisu kinnitamise kohta. Vallavanem tegi ettepaneku nimetada vallavalitsuse liikmeteks (lisaks endale) Radž Sauk, Kaja Õis, Heino Saar ja Aivo Paabo. Volikogu liikmetel vallavanemale ega valitsuse liikmetele küsimusi ei olnud.

Toimus hääletus, mille tulemusena kinnitati vallavalitsuse koosseis kaheksa poolthäälega (üks volinik jättis hääletamata).

Infopunktis märkis pikaaegne Luunja vallavolikogu esimees ning eelmise ja praeguse vallavalitsuse liige Heino Saar, et istungi läbiviimine tõrkuva IT-lahendusega (olenemata sellest, mis tõrkumise põhjuseks on) kahjustab valla esinduskogu mainet. Selle seisukohaga saab ainult nõustuda. Püüame koos valla ametnikega leida sellise lahenduse, mis lubab istungite tõrgeteta ja sujuva toimumise ka olukorras, kus volinikud ei saa mõjuval põhjusel istungitesaalis volikogu töös osaleda ja volikogu päevakord võimaldab kaugtöö korras otsuste vastuvõtmist.

Järgmine vallavolikogu istung toimub 17. detsembril.

Kaimo Keerdo
vallavolikogu esimees
kaimo.keerdo@luunja.ee

Planeeringuteated

Luunja vallavolikogu on vastu võtnud ja avalikule väljapanekule suunanud Lohkva külas Kabina tee 8 (endise nimega Kellukese) maaüksuse detailplaneeringu. Planeeringuala suurus on 12 467 m². Planeeringualale antakse ehitusõigus kultuuri- ja spordihoonete rajamiseks, nagu nt raamatukogu, külakeskus, spordihall. Juurdepääsud on kavandatud Sinilinnu teelt ning riigi teelt. Planeeringuala riigitee poolsele alale on kavandatud 2,5 m laiune kergliiklustee. Planeeringualal on ette nähtud ühisveevärgi ja -kanalisatsioon ning kaug-

küte. Planeering on kooskõlas Luunja valla üldplaneeringuga. Planeeringuga ei kaasne olulist keskkonnamõju. Planeeringu avalik väljapanek toimub 28.12.2020–10.01.2021 Luunja valla majas ning veebilehel <https://luunja.ee/>. Avaliku väljapaneku kestel saab Luunja vallavalitsusele esitada planeeringu kohta kirjalikke arvamusi.

Luunja vallavolikogu 24.09.2020 otsusega nr 50 võeti vastu Savikoja külas Metsandiku maaüksuse detailplanee-

ring, mille avalik väljapanek toimus 19.10.–01.11.2020 ja millele laekus neli avaldust kokku 11 arvamusena. Avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub 05.01.2021 kell 17.00 Luunja valla majas volikogu saalis (Puiestee tn 14, Luunja alevik).

Vallavalitsusel on õigus lähtuvalt Covid-19 viiruse levikust vajadusel muuta arutelu toimumise kohta või arutelu edasi lükata. Muudatustest teavitatakse valla kodulehel <https://luunja.ee/> hiljemalt 04.01.2021.

Vallavalitsuses novembrikuu istungitel

Ehitusload väljastati:

- suvila rekonstrueerimiseks Aedniku tn 3 Luunja alevikus;
- üksikelamute püstitamiseks Saare põik 10 ning Parkmetsa tee 4, 6, 8 Põvvatu külas, Muraka kinnisasjale Savikoja külas, Jõeharu põik 2, 4 Veibri külas;
- puurkaevude rajamiseks Mäe ja Vahuri kinnisasjadele Põvvatu külas;
- Luunja Noortekeskuse rekonstrueerimiseks Luunja alevikus;
- soojuspuuraukude rajamiseks Tamme tee 11 Põvvatu külas;
- büroo- ja tootmishoone rekonstrueerimiseks Valguse tee 4 Lohkva külas;
- Kingu tee rajamiseks Rõõmu külas.

Kasutusload väljastati:

- üksikelamutele Jõeharu tee 3 ja Järvekaldal tee 6 Veibri külas, Tuuleaasa tee 3 ja Keldriaugu tee 7 Lohkva külas ning Ristimetsa tee 2 Kakumetsa külas;
- Linnupesa teele ja Linnupesa tee tänavavalgustusele.

Kinnitati Luunja valla kriisikomisjoni uuendatud koosseis.

Seati:

- isiklikud kasutusõigused Elektrilevi OÜ kasuks Lalli-Sooranna teele, Kasesalu teele ja Kabina tee 8 maakaabelliini rajamiseks;
- sundvaldus Eesti Lairiba Sihtasutuse kasuks Lohkva külas Soojuse tee 1a kinnistule valguskaabli paigaldamiseks ning majandamiseks;
- isiklik kasutusõigus Eesti Lairiba Sihtasutuse kasuks Lohkva külas Aiandi tee 3a, Soojuse tee L1, Soojuse tee ja Jaama tn T209 valguskaabli paigalduseks;
- sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks Ratsu teele elektrivõrgu rajamiseks;
- sundvaldus Eesti Lairiba Sihtasutuse kasuks Lohkva külas Valguse tee 1 ja Valguse tee 1a valguskaabli paigalduseks.

Otsustati:

- Luunja valla mürakaardi koostamise ja Luunja lasteaia Midrimaa projekteerimise riigihangete edukaks tunnistamine ja lepingu sõlmimine;
- Luunja vallavalitsuse ja hallatavate asutuste IT-haldusteenuse ja Luunja Noortekeskuse ruumide rekonstrueerimise riigihangete korraldamine;
- tunnistada kehtetuks Luunja vallavalitsuse 31.12.2003 määruse nr 278 „Nimede määramine Andrese maaüksuse detailplaneeringuga ettenähtud tänavatele“ punktis 1 nimetatud Nurme põik koha-aadress ja selle ruumikuju;
- muuta Luunja vallavalitsuse 12.06.2008 määruse nr 191 „Kohanime määramine“ punktis 1.3 nimetatud Aiandi tee ruumikuju;
- muuta Luunja vallavalitsuse 27.02.2009 määrusega nr 60 „Kohanimede määramine“ punktis 1 nimetatud Hobu-nurme tee ruumikuju;
- sõlmida Luunja Varahalduse Sihtasutusega sisetehingu alusel töövõtuleping Luunja valla teede ja tänavate talihooldustööde teostamiseks;
- toetada Kavastu Keskus 3 veeldatud maagaasi mahutite likvideerimist.

Määrati

- Luunja valla kultuuristipendium summas 665 eurot K. E. Söödi koondkogumiku koostamise eeltöödeks;
- 2020. a sügispoolaasta omaalgatusprojektide toetused kuuele projektile kokku summas 4837 eurot;
- projekteerimistingimused ehitusprojekti koostamiseks Männi kinnistule Sirgu külas päikeseelektrijaama rajamiseks.

Nõustuti

- vabastama sesoonselt korraldatud jäätmeveost kolm kinnistut;
- Luunja vallas Sirgumetsa külas asuva Sauna maaüksuse jätmisega riigi omandisse;
- Savikoja külas Savikoja katastriüksuse jagamisega kaheks reaalosaks;
- Pajukurmu külas Tuulte katastriüksuse jagamisega kaheks reaalosaks.

Pikendati üks vallavara kasutamise üürileping.

Lõpetati hooldajatoetuse maksmine kahele isikule.

Sotsiaaltoetusi maksti 30 korral, sealhulgas:

– aabitsatoetusi	1
– matusetoetusi	2
– sünnitoetusi	16
– sõidukompensatsioone	1
– juubelitoetusi	6
– muid toetusi	4

Marko Jaeger, vallasekretär

Aeg taotleda Luunja valla kultuuri- ja spordipreemiat ning stipendiumi!

10. detsembril 2020 algab Luunja valla kultuuri- ja spordipreemia ning Luunja valla kultuuri- ja spordi stipendiumi kandidaatide esitamise aeg!

Luunja valla kultuuri- ja spordipreemia saab pälvida Luunja vallas elav või töötav isik, kes on saavutanud välja-paistvaid sportlikke või loomingulisi tulemusi. Preemia saajad võivad nominente esitada nii eraisikud, Luunja valla asutused, Luunjas tegutsevad juriidilised isikud kui ka preemia senised laureaadid.

Luunja valla kultuuri- ja spordistipendium määratakse olulise spordi- või kultuuriprojekti teostamiseks, valla kultuuri- ja spordielu edendamiseks või valla esindamiseks spordivõistlusel. Taotlusi stipendiumi määramiseks võivad esitada füüsilised isikud.

Taotlused preemia või stipendiumi saamiseks palume esitada Luunja vallavalitsusele valla kodulehe kaudu või posti teel nõutud vormistuse ja vajalike lisadega **hiljemalt 10. jaanuariks 2021**. Täpsem info valla kodulehelt <https://luunja.ee/toetused-preemiad-ja-stipendiumid>.

Lugupeetud Luunja valla elanik

12. novembri volikogu istungil valis Luunja valla volikogu uue volikogu esimehe ja ka vallavanema. Paljudele valla elanikele võib jääda arusaamatuks, miks on meie vallal ühe aasta jooksul juba kolmas volikogu esimees. Põhjus on tegelikult lihtne. Rohkem kui pool volikogu koosseisust leidis, et kevadel toimunud muutus valla juhtimises ei vii meid siiski piisavalt kiiresti soovitud suunas edasi. Vaja oli värskeid ideid ja uut lähenemist ka vallamaja igapäevatöö juhtimisse. Eelmine vallavanem oli ametisse jäänud liiga kauaks. Iga juht väsis, head ideed lõppevad ning organisatsiooni areng peatub. Kevadel moodustunud võimuliit selliseks muutuseks valmis ei olnud. Ametisse nimetatud uus vallavanem Tõnu Muru on pikaajalise kogemusega juht. Juba praegu on näha, et tehtud otsus oli õige. Ühtlasi kasutan võimalust ja tänan Aare Andersoni pikaajalise panuse eest Luunja valla arengusse.

Tutvustan lühidalt iseennast ja esitan enda nägemuse valla lähiaastate arengust.

Elan koos abikaasa ja kolme tütrega Luunja vallas Lohkva külas. Lohkvas olen ma sündinud ja ka kasvanud, Veibri külas vanavanemate juures palju suvepäevi veetnud. Olen olnud tunnistajaks, kuidas väikesest Lohkva külast on kolmekümne aastaga kasvanud üks Eesti suurima elanike arvuga külasid. Veibri on tundmatuseni muutunud.

Kiire elanike arvu kasv iseloomustab tervet Luunja valda. On tõsi, et Tartu ümbruses on piirkondi, kus ehitustegevus ja elanike arvu kasv on olnud veelgi kiiremad. Aga kas see on kõige olulisem näitaja, mida vaadata? Minu arvates mitte. Pean väga oluliseks, et areng ja kasv oleks tasakaalus. Elamuehituse planeerimisel tuleb arvestada väga paljude teguritega, sealhulgas kindlasti ka selle-

ga, et elame ikkagi vallas, mitte linnas. Tuleb arvestada, et valla areng ei tähenda ainult elanike arvu kasvu. Vaja on kohti lasteaia ja koolis, võimalust veeta vaba aega nii õues kui ka siseruumides, korralikke teid ja tänavaid, kodulähedase metsatuka säilimist. Vaja on tasakaalustatult ja elanike soovidest lähtuvalt kujundatud elukeskkonda.

Praegu on käimas uue lasteaia ehitustööd (tõtt-öelda võiks lasteaed juba valmis olla!) ja planeerime Luunja lasteaia remonditöid. Lohkvasse tuleb spordihall ning menetluses on detailplaneering, millega luuakse võimalus raamatukogule uue maja ehitamiseks. Luunja keskuses on sadamaala ehitus jõudnud järku, kus meil on üks paremaid väikesadamaid terves Eestis. Sadamaala järgmise etapina saab juba üsna varsti alguse puhkeala ehitus. Sadama, vabaaja- ja kultuurikeskuse ning puhkeala piirkonnast saab kindlasti suurepärase ja populaarne vaba aja veetmise koht palju laiemalt kui ainult meie valla elanikele. Õigemini, see juba ongi seda.

Minu kodukool on Luunja Keskkool. Luunja koolis alustasin väikese poisina kooliteed ja Luunjas lõpetasin ka keskkooli. Minu kaks nooremat tüdruku on Luunja kooli õpilased, vanim tütar on tudeng Tallinna Tehnikaülikoolis. On väga hea meel tõdeda, et Luunja koolil läheb tänapäeval hästi. Õpilaste arv kasvab ja kool areneb koos vallaga. Areneb lausa nii kiiresti, et maja kipub kitsaks jääma. Kooli hooned on küllaltki vanad, suuremaid ehitustöid ei ole seal aastaid toimunud. Praegu on lõpusirgel koolihoonete rekonstrueerimistööde esimese etapi ehk 1978. aastal valminud hooneosa põhjaliku ümberehituse ettevalmistustööd.

Elukutselt olen ma ehitaja. Ehitusvaldkonnas olen tegev aastast 2000. Alates 2012. aastast töötan ehitusobjektidel objekti- ja projektijuhina. Töö kõrvalt omandan ehitusinseneri kutset Eesti Maaülikoolis maaehituse erialal (eksternõpe).

Vaba aega veedan meelsasti looduses. Olen kirglik hobikalamees ja jahimees ning tegelen jahilaskmisega. Mängin võrkpalli, eelkõige rannavõrkpalli. Ei ole saladus, et minu unistuseks on rannavõrkpalli halli ehitamine ka Luunja valda.

Meie koduvald on kiiresti arenev ja edukas omavalitsus. See ei ole ühe, kahe või kolme inimese teene. Valla arengusse on panustanud ja panustavad ka tulevikus väga paljud tublid inimesed nii üksikisikutena kui ka erinevate asutuste, organisatsioonide, ettevõtete ja vabaühenduste kaudu.

Soovin kõigile valla elanikele jõudu ja rahulikkust jõuluaega pereringis.

Lugupidamisega

Kaimo Keerdo

Luunja vallavolikogu esimees

Teade perearstiteenuse muudatusest

Terviseameti teatel lõpetab alates 1. veebruarist 2021 Luunja valla elanikke siiani teenindanud perearst Merike Värvi oma praksise. Perearst Merike Värvi patsientide nimistu võtab üle dr Igor Junkin.

Dr Igor Junkin võtab vastu Ülikooli Perearstikeskuses aadressil Tartu, Puusepa 1a, kabinetid 3012–3015, telefon 731 9255.

Seoses eeltooduga suletakse valla velskripunktid alates 1. veebruarist 2020.

Kairit Pahlk, sotsiaalnõunik

Vallavanem Tõnu Muru

Luunja vallavolikogu valis hääletuse teel vallavanemaks Tõnu Muru, kes alustas uues ametis alates 12. novembrist 2020.

Tõnu on lõpetanud Tartu Ülikoolis majandusteaduse eriala ning alustanud magistriõpet strateegilises juhtimises. Viimati töötas Tõnu Kastre valla abivallavanemana. Varasemalt on töötanud ka Elva Linnavalitsuses linna-majandusosakonna juhatajana, endise Võnnu valla vallavanemana, Võnnu Keskkoosis majandus- ja ettevõtlus-õpetuse aineõpetajana ning aastaid olnud tegev energeetika valdkonnas, kus muuhulgas tegelenud juhtimise ja planeerimisega, majanduslike- ja tehnosüsteemide analüüsimisega, projektide ja hangete koostamisega, kahjunõuete

menetlemisega, investeeringuobjektide rahastamise ja tehnilise järelevalvega ning ka keskkonnaküsimustega.

Vallavanem peab vallaelanike jaoks olulisimaks elukeskkonda. „Kui raske ka majanduses ei ole, peab säilima sotsiaalne vastutus otsuste tegemisel. Mulle on oluline hoida stabiilsena, väärtustada ja arendada valla elukeskkonda. Elukeskkond on see, mis mõjutab meie suhteid, meeleolu, kehalist ja vaimset tervist, enesetunnet, töövõimet,“ lisas Tõnu Muru.

Alates 2002. aastast on Tõnu Muru ka LC Ülenurme Lions klubi liige ja Eesti Lions piirkonna tsoonijuht.

Õnnitleme Tõnu uuel ametikohal ning soovime palju edu Luunja valla edendamisel!

Luunja valla eelarvestrateegia aastatel 2021–2024

Eelarvestrateegia on arengukavast tulenev selgitustega finantsplaan, mis on arengukava osa ja võetakse vastu eraldi seisva dokumendina. Eelarvestrateegia koostamise eesmärk on tagada valla eelarvestamise jätkusuutlikkus määratud ajavahemikul ning toetada valla tegevusvaldkondade juhtimise tulemuslikkust. Eelarvestrateegia on aluseks kohaliku omavalitsuse eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ning investeeringuteks toetuse taotlemisel.

Luunja vallavolikogu võttis 26. novembril 2020 vastu eelarvestrateegia aastateks 2021–2024. Eelarvestrateegiat on oluliselt mõjutanud alates 2020. aasta algusest Covid-19 viiruse levik ja sellest tingitult kehtestatud piirangud majandustegevusele. Kriisi tõttu on vähenenud strateegiaperioodil tulude kasv. Sellest tulenevalt on kavandatud eelarvestrateegias ka üldine põhitegevuse kulude kasvu pidurdumine.

Vaatamata keerulisele ajale on 2021–2024. a eelarvestrateegiasse kavandatud suuremahulisi investeeringuid koos põhivara sihtfinantseerimiseks antavate vahenditega kokku üle 13 miljoni euro. Investeeringud kaetakse põhitegevuse tulemi arvelt ja laenu võtmisega. Selleks, et netovõlakoorumus püsiks lubatud piirides, on põhitegevuse tulemi jäagid suuremad kui varasematel perioodidel.

Luunja valla eelarvestrateegia on planeeritud selliselt, et kõige suurem investeeringute maht kujuneb 2021. majandusaastal üle 7,7 miljoni euro.

Suuremad investeeringud 2021. a

Haridus. Pajula tee 2 lasteaia projekt ja rajamine 2,7 miljoni eurot, Luunja Keskkoole renoveerimine 1,13 miljoni eurot ja Luunja lasteaia Midrimaa remonditööd 0,74 miljoni eurot.

Kultuur ja sport. Lohkva spordihalli ehitamine 1,6 miljoni eurot, Jõesadama tn 2 (Luunja kaupluse hoone) II korruse rekonstrueerimine 345 000 eurot, Luunja avaliku staadioni ehitamine 200 000 eurot, Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse noortekeskuse ehitamine 150 000 eurot ja mitmetoetstarbelise hoone projekteerimistööd Lohkva-Veibri piirkonda 100 000 eurot.

Elamu- ja kommunaalmajandus. Luunja Jõesadama ja puhkeala väljaehitamise kaasfinantseerimine 260 000 eurot ja tänavavalgustuse rajamine Võidu ja Soosaare tänavale 28 000 eurot.

Teed ja tänavad. Teede ja tänavate remonttööd 150 000 eurot, Kaare tee sademeveesüsteemi ja valgustuse projekteerimine 51 000 eurot.

2022–2024 suuremad investeeringud

Investeeringutegevusega jätkatakse 2021. aastal alustatud Luunja lasteaia

Midrimaa rekonstrueerimisega mahus 1,1 miljoni eurot. Aastatel 2022–2023 on kavandatud Luunja kultuurimaja rekonstrueerimine summas 1,07 miljoni eurot. Mahukamatest investeeringutest on kavandatud perioodil 2022–2024 veel teede ja tänavate rajamiseks ja rekonstrueerimiseks 1,05 miljoni eurot, sotsiaalmaja projekteerimiseks ja ehitamiseks 650 000 eurot, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni süsteemide parendamiseks 610 000 eurot.

Eelarvestrateegia annab valla juhtkonnale ja ametiasutustele vajalikud lähteandmed valla tegevusvaldkondade arengu kujundamiseks eelseisval neljal aastal ja kulutuste kavandamiseks selliselt, et areng ja majandustegevus oleksid jätkusuutlikud ning vastavuses õiguskeskonnaga. Eelarvestrateegia annab valla elanikele teavet valla arengusuundade ja -võimaluste kohta, samuti annab suurema kindlustunde ka valla koostööpartneritele.

Eelarveperioodil 2021–2024 on valla peamine eesmärk vallale kuuluva olemasoleva taristu uuendamine ja arendamine, lasteaedade ehitus ja rekonstrueerimine, valla jätkusuutlikuks arenguks esmavajaliku teetaristu ehitus ja rekonstrueerimine ning kergliiklusteede rajamine.

Tõnu Muru, vallavanem

2020/2021. õa I trimester Luunja Keskkoolis

Käesolevat õppeaastat alustas Luunja Keskkoole 474 õpilase ja 51 pedagoogilise töötajaga.

Õppeaasta eesmärgid:

1. **Roheline kool.** Looduse tundmisele ja säästliku eluviisi tutvustamisele suunatud tegevused.
2. **Liikuv ja tervislik kool.** Liikumisevõimaluste ja õues veedetud aja suurendamisele ning tervisliku toitumise tutvustamisele suunatud tegevused.
3. **Luunja haridus 255.** Luunja hariduse ja kooli ning kodukoha ajaloo seotud tegevused ja üritused.

I trimestri parimad tulemused võistlustel ja konkurssidel: **üleriigilisel nutritiivvõistluses** „Nutt tuleb peale“ saavutas 10.–12. klasside arvestuses 2. koha 10. klassi õpilane Kert Saimre (õp M. Laidvee);

maakondlikul omaluulekonkursil „Luuleprõmm“ saavutas 12–15aastaste vanuserühmas 1. koha 9.a klassi õpilane Elise Belov, 9.a klassi õpilane Lauri Kask pälvis eripreemia keskkonnateemalise luuletuse eest;

maakondlikul veebipõhise luulekonkursil „Parim rohi – naer ja nali“ tunnustati eripreemiaga 3.a klassi õpilast Mona Pritsi väga hea tekstitunnetuse eest (õp L. Loorius);

maakondlik veebipõhine viktoriin saksa keeles, mille eesmärgiks oli julgustada õpilasi vajaliku info leidmiseks kasutama saksakeelset internetikeskkonda, süvendada huvi saksa kultuuri vastu ning tutvuda saksa keelt kõnelevate maade maiskonnalooga. 8. klasside arvestuses saavutas 8.a klassi õpilane Anette Johanson 1.–2. koha, 8.b klassi õpilane Katarina Verst 3.–5. koha ning 9. klasside arvestuses saavutas 9.a klassi õpilane Elise Belov 4.–5. koha (õp M. Laidvee);

„TV 10 olümpiastarti“ 49. hooaeg

kujunes Luunja kooli õpilastele väga edukaks. Üksikaladel jõudsid kuue parema hulka viis Luunja kooli õpilast. 8.b klassi õpilane Katarina Verst saavutas tüdrukute vanemas vanuserühmas kõrgushüppes 5. koha, kuulitõukes ja 60 m tõkkejooksus 4. koha, kaugushüppes 2. koha, teivashüppes ülekaaluka 1. koha ning kettaheitel võidutulemus tähistas ka võistlussarja rekordit; 3.b klassi õpilane Marietta Verst tõusis poodiumi teisele astmele nooremate tüdrukute teivashüppes, kus ta võistles endast kolm aastat vanemate tüdrukutega; palliviskes saavutas nooremate poiste seas 3. koha 6.b klassi õpilane Kevin Hilpus ja vanemate poiste arvestuses 8.b klassi õpilane Kaur Tasane 6. koha. Nooremate poiste 1000 m distantisi lõpetas 5.a klassi õpilane Kalmer Kiiver 4. kohaga. TV 10 Olümpiastardi finaali võistluses mitmevõistluse lõpetas tüdrukute vanemas vanuserühmas punkt-punkti heitluses I kohaga Katarina Verst. Koolide arvestuses lõpetas Luunja Keskkoole võistkond tubli 7. kohaga. Oma panuse selleks andsid Katarina Verst, Kaur Tasane, Hardi Ernits, Kevin Hilpus, Rasmus Andron ja Marietta Verst (õp E. Raja, T. Rosi, M. Pihl); **maakondlikel rahvastepallivõistlustel** saavutas 3. klasside võistkond koosseisus Tobias Suun, Kaspar Mutso, Ranno Pöder, Oliver Sulg, Aaron Ainson, Sven Uus, Tristan Thor Tagamets ja Rasmus Kurvits 1. koha ning minnakse kogu Tartumaa au kaitsma maakondade vahelisele mõõduvõistlusele Valgas (õp M. Pihl).

Väga hea ja hea õppeedukuse ja käitumise eest avaldati direktori käskkirjaga kiitust järgmistele õpilastele: Kira Bezrukova, Marie Laaniste, Kristiina Ordning, Hannes Pastik, Oliver Suit, Therese Thora Tagamets, Merlin Gogolin, Kermo Jantra, Alice Klais, Merilin Otsa, Maris Puur, Raikko Rekker, Getrin Vissel, Maria Laes, Triinu Mägi, Aiki Prits, Trishelle Sau, Nora Hänilane, Johanna-Marie Jüris, Jarek Kadarpik, Meribel Männamets, Nika Ojukas, Lisanna Pihl, Mirell Vili, Nora Kranich, Villem Oja, Kirtel Saar, Marten Säälk, Helen Vaher, Kenneth Ehala, Mattias Juks, Eliisabet Kaupmees, Kermo Kiin, Maria Košeleva, Mihkel Pärnamets, Vanessa Värnomasing, Karola

Kask, Emma Klais, Jaslyn Kristelle Lepik, Robi Saar, Laura Lote Õunapuu, Kristella Arula, Mattias Birnbaum, Justyna Blok, Demid Harutyunyan, Johanna Järv, Rasmus Ostra, Ly Rekker, Getter-Ly Ustav, Airon Savi, Adelina Sokolovskaja, Markko Tellisaar, Meryssa-Bel Uusleer, Meribel Hanson, Liis-Marii Himmaste, Timo Kuusk, Karina Marchenko, Ott Oskar Padar, Kiira Pettai, Liis Pihlak, Kaarel Rosi, Laur Rosi, Reio Saarine, Samuel Markus Sepp, Ott Veenpere, Remy Järvet, Rome Jürmann, Robert Kutkin, Remy Leidik, Sofia Mamontova, Robert Pedoksaar, Merille Peterson, Laura Roose, Mirtel Rämson, Laura-Liis Kasak, Mia Triin Loog, Kaspar Mutso, Mona Prits, Mirtel Voimann, Laura-Liis Kasak, Mia Triin Loog, Kaspar Mutso, Mona Prits, Mirtel Voimann, Laura-Liis Jõesaar, Helena Eva Lepik, Hugo Madisson, Kendra Oja, Rebekka Rääk, Sander Sokk, Tobias Suun, Tristan Thor Tagamets, Sven Uus, Marietta Verst, Johanna Ainsalu, Artur Arjukese, Aron Kasemets, Hannaliisa Lain, Annabel Leppik, Emili Lomp, Vesse Tamm, Selena Jasmine Ploomipuu, Raiko Siinmaa, Lisete Uulimaa, Sven Sebastian Aria, Johann Juks, Nete-Liis Poska, Lenna-Marii Roosaar, Sten Marius Salumets, Carl-Marcus Sarv, Reimo Tuul, Grete Pillessaar, Grete Meus, Indra Eller, Kertu Russing, Oskar Laanes, Hanna Loore Laats, Cristal Leidik, Adeele Lokko, Rihard Metsoja, Egle Puksa, Sebastian Saarejõe, Laura Schulz, Aleksandr Sokolovski, Uku Veenpere, Meribel Kask, Kerttu Keerdo, Tony Märton, Nelly Nuuma, Steven Toon, Mia Marta Völili, Romari Eelmäe, Meribel Hansen, Säde Riin Hiiob, Kennet Jantra, Raiko Ranel Kaur, Laurits Lauk, Petra Männaste, Viktor Parts, Mikk Tasane, Aron Belov, Reti Soe, Tormi-Kaspar Taal, Mikk Vaher, Janely Värnomasing, Hanna Alise Õunapuu, Rodion Gussarov, Stella Jahu, Marinell Karing, Piibe Petra Lempu, Kevin Olefrenko, Maikel Olefrenko, Siim Heinsaar, Roosi Laaniste, Arabella Miina, Ron Neltsas, Lysandra Rooma, Iris Sulg, Robert Taruto, Kaisa Elisabeth Vahtra, Daniil Zuzlov, Kenert Piks, Ilja Bezuglov, Mirjam Kaldoja, Lee Karin, Marcus Koidu, Anett Lisell Pendla,

Roland Rask, Romet Siinmaa, Kert Vändra, Richard Lepik, Emilia Pintšuk, Virginia Džubak, Ketlin Papp, Brendon Davõdov, Renee Kangur, Hannaliisa Kingsepp, Remy Märtson, Tuule Tensing, Marten Vassiljev, Nele Eelmäe, Karl-Erik Haak, Erik Merkuljev, Margret Männiste, Oliver Patrick Ojamaa, Hanna Maarja Salumets, Mairon Zoo, Gregor Volmer, Sandra Gavrilova, Hardi Ernits, Jette Leele Jõe, Sander Kask, Lennart Muuli, Liis Gorbunov, Adora Roots, Lysete Rüütli, Romel Savi, Alvar Liigus, Melissa Loka, Rebekka Rekker, Ketlin Mutso, Deisi Anelle Poska, Gretelis Rein, Laura Kübarsepp, Kirsi Laaniste, Birgit Laurson, Katarina

Verst, Viktoria Parts, Marleen Rohelpuu, Kert Gregor Tagamets, Elise Belov, Lauri Kask, Joosep Pärnalaas, Romili Eelmäe, Rasmus Kaldoja, Merilin Jõeäär, Karolin Kangur, Markkus Puidak, Marten Punnar, Sander Treumuth, Marion Poljakov, Signe Ahas, Marta Helene Alaväli, Jonathan Hein, Maksim Kelus, Markus Keres, Egert Linnas, Annabel Piiritalu, Lisette Rohelpuu, Marlen Tohvre-Baranov, Gregor Uustalu, Karolin Lukka, Andrea Lääts, Patrick Välja, Carolyn Dietrich, Egle Oolberg, Elis Opmann.

Ülle Taaber
õppe- ja arendusjuht

Luunja Keskkoolis alustab tööd

ETTEVALMISTUSKLASS

2021. aasta sügisel
1. klassi astuvatele lastele.

Ootame lapsevanemaid

13.01.2021 kell 17.30

Luunja Keskkooli auditooriumis,
et tutvustada
ettevalmistusklassi töö eesmärki ja
leppida kokku edasine tegevus.

Info telefonil 741 7317

Teeme head!

Luunja Keskkooli õpetaja Marika Loderaud on suure südamega inimene, kelle ideedest on kasvanud välja mitu toredat kampaaniat.

Kevadest on hästi mees üleskutse „Toetame Saaremaad”. Nüüd jõulude eel on Luunja Keskkooli õpilased jõudnud mõelda nii Tartu Lastekliinikule kui Eesti Toidupangale.

Õpetaja Marika üleskutsel valmis suur hulk paberist lumehelbeid, mis praeguseks kaunistavad lastekliiniku aknaid ja teevad rõõmu nii väikestele patsientidele kui töötajatele.

Õpetaja Loderaud töötas kunagi dr Klounina (esimene dr Kloun Tartus) ja teab, kui väga lapsed ootavad vaheldust. Viiruse tõttu sel aastal kahjuks võõraid kliinikumi ei lubata

ja seetõttu tuli mõelda välja midagi uut, mis väikesi patsiente rõõmustaks. Lastekliiniku ülemõe Evelyn Everti sõnul on neil lumi igatahes olemas ja tulevad lumised jõulud, sest Luunja Keskkoolis valminud kaunid lumehelbed tuiskasid novembri lõpus kenasti kohale.

Südamas sa leia ruumi neile, kel kõht on tühi.

Rõõmsamaks sa muuda nende päeva, ja jõulupühi.

Kingi aega, hoolimist või raha,

ükski heategu iial pole paha.

Teine üleskutse, mille õpetaja Marika jõulude eel koolis välja hõikas, oli loosipakkide asemel teha annetus toidupangale. Algsest ideest ergutada Luunja kooliperet head tegema ja

mõtlemas raskesse olukorda sattunutele kasvas välja armas lauluke, mis sai kingitud toidupangale. Laulu sõnad kirjutas Marika ise, viisi lõi muusikaõpetaja Signe Hansen ning esitaja on 8.b klassi õpilane Hanna Hilpus. Lugu salvestati muusikaklipiks Tartus Elmet Neumanni studios.

Pikemalt saab lugeda sellest, kuidas sündis idee luua lauluke toidupanga toetuseks, 8. detsembri Tartu Postimehest.

Aitäh, õpetaja Marika, ning kaunist jõuluootust kõigile!

Heli Erik
Luunja Keskkooli
huvijuht

Lumised jõulud lastekliinikus. Foto: Evelyn Evert

YETDKA Luunja koolis!

„Young Europeans Think. Do. Know. Assess“ („Noored eurooplased Mõtlevad. Teevad. Teavad. Hindavad.“) on 22 kuud kestev rahvusvaheline Erasmus+ projekt Luunja Keskkoolis. Lisaks Luunja Keskkoolele osalevad projektis veel koolid Soomest, Saksamaalt, Sloveeniast ja Lätist.

Projekti eesmärk on arendada kriitilist mõtlemist läbi kultuuripärandi ning meediakirjaoskuse, samuti teha lähemalt tutvust kujundava hindamisega. Vähem tähtsam pole ka sõpruskonna suurendamine ning meeskonnaoskuste arendamine rahvusvahelistes tööühmades.

Praeguseks on toimunud kaks veebi-kohtumist. Esimene oli projekti ava-

kohtumine, mille korraldas projekti koordinaatorriik Läti ning kus osalesid partnerkoolide koordinaatorid-õpetajad.

Teine kohtumine leidis aset 23.–25. novembril Zoomis. Esimest korda kohtusid ekraani vahendusel ka kõik projektis osalevad õpilased. Luunja

koolist osalevad projektis 8. ja 10. klasside õpilased.

Järgmist mobiilsust detsembris peaks võõrustama meie kool, kuid seoses COVID-19 olukorraga toimub ühepäevane veebikohtumine, mille teemaks on jõulud. Võõrustada loodame sõpru kevadel.

Margit Möttus
Luunja Keskkoole
inglise keele õpetaja

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Helkurijaht Lohkva lasteaias

10. novembril toimus Lohkva lasteaia õuel vägev helkurijaht. Juba mitu nädalat varem hakati koguma lapsevanemate ja koostööpartnerite abiga helkureid, mis veel kasutajat ei olnud leidnud. Helkurijahi eelõhtul täideti kodus taskulambid, pealambid ja laternad värske patareidega ning jäadi üheskoos ootama seda pimedat põnevust täis õhtupoolikut, et siis üheskoos taskulambivihus helkivad „päästjad“ peidukatest üles otsida. Täpselt kell 17.00 kogunesid pisikesed seik-

lejad südame põksudes Lohkva lasteaia ette ja kuulasid pärani silmil juhtnööre. Helkurid olid peidetud murule, riputatud puude otsa ja atraktsioonide külge ning paistsid välja isegi liiva seest. Siis kustutati õuel suured tänavavalgustuslambid ja õu mattus pimedusse. Lapsed vajutasid taskulambid põlema ja jooksid kilgete saatel õuele helkivaid aardeid püüdma. Aia ääres seisis õpetajad ja ootasid, et laps helkuriga nendeni jõuaks ning kinnitasid need erineval moel laste-

aia aia külge. Varsti jõudsid lasteaeda emmed-issid, kes pimedas esmalt oma lapsi leida püüdsid ning siis helkurijahiga liitusid.

Kogukonna tarbeks ripub Lohkva lasteaia aia küljes umbes 300 helkurit. Kui sul õueriiete küljes helkurit ei ole, siis tule kindlasti meie juurde, vali endale helkur välja ja kinnita see endale paremale poole põlve kõrgusele!

Naksitrallide rühma meeskond

Helkiv aed. Foto: Elina Karu

ÕUE – õnnelikult, usinalt, energiliselt!

Suvest saadik on midrimaalased usinad õues tegutsejad. Igal hommikul ootavad õpetajad lapsi õuel ja mäng võib kohe alata! Pisikesed jalad vudivad energiliselt, põsed muutuvad tervisest punaseks ning õnnelike ja rahulolevatena tullakse üheskoos rühma hommikusööki sööma. Veidi toas toimetamist ning taas kord riidesse ja õue! Õuekeskkond oma võrratute võimalustega lausa kutsub mängima-õppima. Eks harjuvad õpetajadki üha enam õppetegevusi õues läbi viima. Oleme selleks ka parimad tingimused loonud: töötajad said valida endile soojad tööriided – õuejoped.

Senised tubased tegemised kolisid sügisel õue: oktoobris võrratult südamlilik teatrietendus, novembris lõbus kloun lapsi naerutamas ja detsembris jõulude ootamise aeg. Selleks meisterdasime õpetajatega üheskoos lastele vahva mängukeskkonna õuesõppemajja. Päkapikud ja meie Rohelise kooli keskkonna maskott Kasti-Kati avasid jõulutare novembri viimasel päeval. Seal ootasid

lapsi mõnusalt lõhnavad põhupakud, pehmed vaibad, ehitud jõulukuusk, jõululaternad, iseõmmeldud päkapikud ja advendikalender. Iga päev ilmub võlukotikesse üks salapärane ese, mida vaid katsuda ja nuusutada tohib. Piilumise keelasid päkapikud ära! Küll aga kutsusid nad lapsi joonistama asja, mis nende arvates kotikese on. Teistest hoolima õpetasid nad ka: nimelt kutsus Kasti-Kati lapsi ja peresid annetama kodudes sügavasse kapinurka ununenud kinkekotte abivajajatele ja ühtlasi hoidma nõnda ka keskkonda. Detsembri lõpus viib ta kogutud kotid pakendikeskusesse. Detsembris kogunes jõulutare laste nõukogu. Üheskoos arutati, mida tähendavad laste jaoks jõulujalal meie väärtused: hoolivus, rõõmsameelsus, tervis. Jutt tüüris kinkideni, mis tihti purunevad, millel pole püsivat väärtust, nii et need lõpuks ununevad. Lapsed nimetasid, et tore, kui jõulude ajal on pere koos, issi tuleb koju, lumi tuleb maha...

Ja ongi märkamatult lasteaiapäev õhtusse jõudnud. Hämaidub, õuel, lasteaiakuusel süttivad jõulutuled. Lisaks prožektorid, mille lasime paigaldada, et õuel turvalisem oleks emmet-issit oodata. Aga salapäraselt pimedaid kohti on ka! Sinna tuleb peatselt põnev helkurimäng koos pea- ja taskulampidega.

Lastele meeldib õues olla! Lapsed on **õues õnnelikud**, **usinald** ja **energilised**! Meie ka!

Lia Raat
Luunja lasteaed Midrimaa
õppejuht

Advendihommik Midrimaa jõulutare. Foto: Kristi Kull

Isemoodi aastal pälvis Söödi auhinna Olivia Saar

“Moekas jõulutaat”, “Kuldsed käbid”, “Moosised põsed” – nii need kui veel kolmteist meeleolukat jõulu- ja talveteemalist sõnaseadet kuuluvad väriskogusse “Tähed on taevatud”, mille autor Olivia Saar ja piltide joonistaja Ülle Meister pälvisid sel aastal Karl Eduard Söödi lasteluule aastaauhinna, mida annab välja Luunja vald.

Olivia Saare luulekogust, milles sisaldub ka luuletus “Isemoodi jõulud”, sai tänavune auhinnasaaja varasemast oluliselt erineval, kuid see-eest väga moodsal kombel. Kui kolmekümne varasema laureaadi leidmiseks kogunesid žürii liikmed moel või teisel ühte ruumi lugemiselamus jagama, kaalukausil olevaid teoseid uuesti ja uuesti läbi lehitsema ja rehitsema ning omavahelist koosmeelt otsima ja leidma, siis sel korral tuli olla üksteisest kümnete kilomeetrite kaugusel ning edastada oma arvamusi ja hinnanguid digiseadmete vahendusel. Žürii koosolek Zoomi e-keskkonnas oli oma vormilt pigem proosaline ja mitte sugugi luuleline, kuid tavatutest oludest hoolimata sai töö tehtud, 2019. aastal ilmunud algupärane lasteluule sõelutud ja seekordne võiduraamat koosmeele esile tõstetud.

Söödi auhinna žürii liikmed olid võlutud sellest, kui mitmekihiline on Olivia Saare kui looja käekiri ja mõtteväli. Sellest võib leida nii varasemast tuttavat kui täiesti uut ja üllatavat.

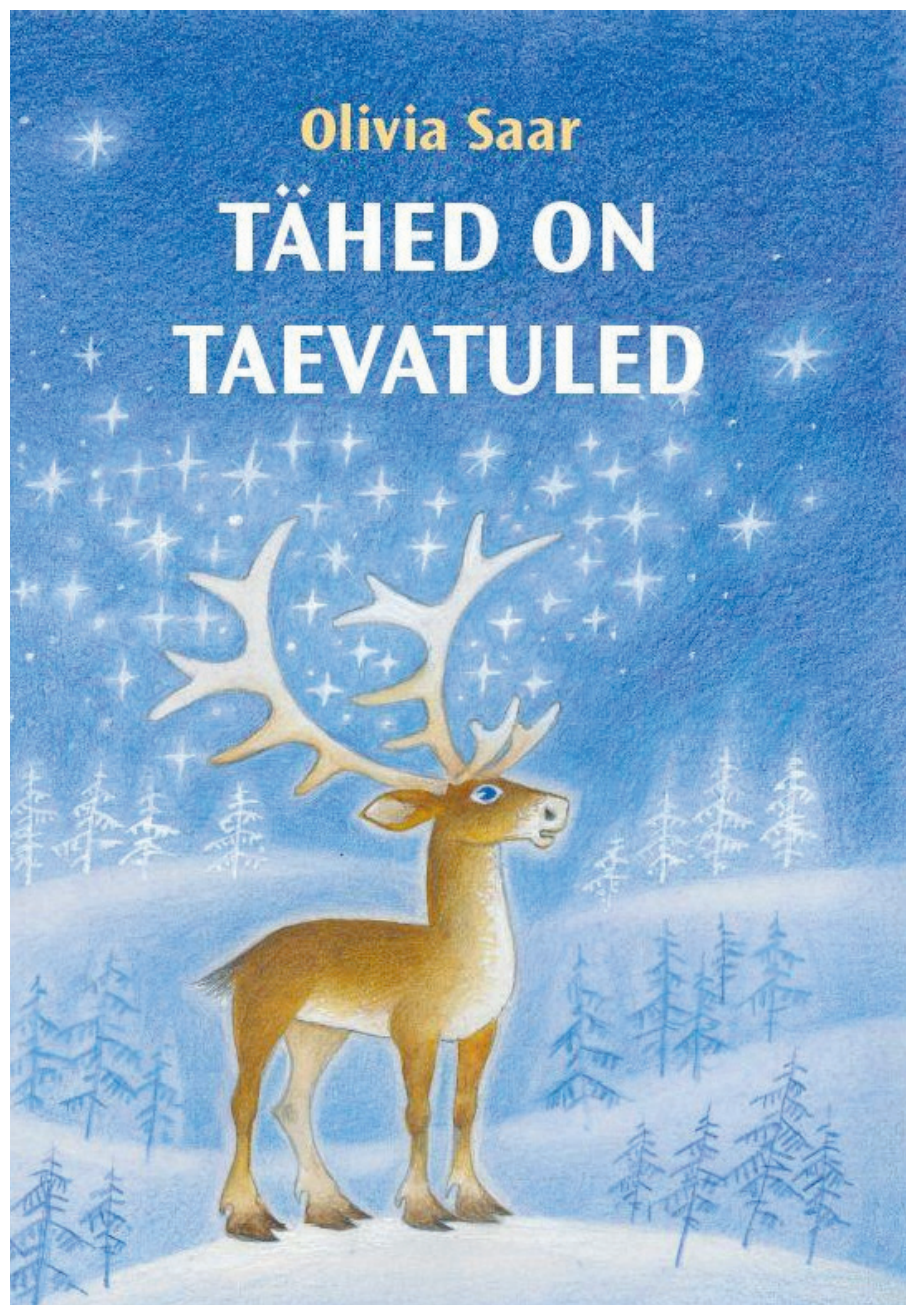
Jõulu- ja talveteemaliste luuletuste sekka midagi värsket ja sisukat poetada on igale loojale suureks väljakutseks, kuid Olivia Saarel jätkub annet ja erksust eesti lasteluule rikastamiseks. Olivia Saar, keda trükiõnne nimetatakse juba mõnda aega nii eesti lastekirjanduse klassikuks kui eesti lasteluule meistriks, on ka see vahva luuletaja, kelle esiletõstmisega sai alguse Söödi auhinna tunnustatud luuleloojate väärikas vägi. 1988. aastal Luunja sovhoosi poolt asutatud lasteluule preemia esimesteks laureaateideks nimetati valikkomu “Tuulelillede tuba” eest Olivia Saar ja raamatuillustraator Endel Palmiste. Autasustamiseremoonia kui Luunja kirjanduspäeva keskne sündmus toimus Karl Eduard Söödi sünniaastapäeval – 26. detsembril ehk teisel jõulupühal, mis toona oli veel argine töö- ja koolipäev.

Kui Luunja vaimu- ja võimukandjate teos ja tahtes elujõulisuse saavutanud Söödi luuleauhind jõudis aastal 2009 kahekümnenda väljaandmiskorrani, lisas sellele loomerõõmsale maipäevale sära ja tähendusrikkust alati väärrika Olivia Saare kohalolek ja sügavsüdamlik mõtteväljendus.

Tänavuse auhinnaraamatu illustraatorina saab kunstnikupreemia reipalt ja südamlikult mõjuva pildikeele valdaja Ülle Meister, kes esimese Söödi auhinna pälvis paarikümne aasta eest Leelo Tungla värsiraamatu “Küll on hea!” ilmestajana.

Kui kõigi seniste Söödi auhinna laureaate austamiseks ja Luunja laste kirjandusliku silmaringi avardamiseks on korraldatud meeleolukad kirjanduspäevad, siis koroonaaastal meeleolukat luulepidu korraldada ei saa. Luunja vallavalitsus ja Luunja keskkool kui Eesti ainsa lasteluule aastaauhinna väljaandjad otsivad auhinnatseremooniaks väarikat võimalust ja soovivad seda parimal moel jagada (kirjandus)avalikkusega.

Toivo Ärtis
Söödi auhinna žürii liige

Tagasivaade möödunud raamatukoguaastale

Maalehe 12. novembri vahelehes „Meil on hea elada“ ilmus Luunja valda tutvustavatel lehekülgedel artikkel, kus räägiti ka meie valla raamatukogudest. Kokkuvõtte meist kirjutas Luunja raamatukoguhoidja Riina Belov. Kuna leheruum oli napp ja kõike öeldut ei mahutanud, siis on täismahus artikkel siin.

Raamatukogu koondab raamatuid, aga ka inimesi. Elavaid ja juba lahkunuid, kes raamatud on kirjutanud ja kes on raamatutesse kirjutatud ... aga ka neid, kellega me igapäevaselt silmast silma kohtume.

Ester Seerman, Lohkva raamatukoguhoidja

Luunja vallas on kolm raamatukogu – **Lohkva** keskraamatukogu ning **Luunja** ja **Kavastu** harukogud. Kolme raamatukogu ühendab küll Emajõgi ja ühine vald, ometi on vägagi palju ka heas mõttes erinevat.

Luunja valla raamatukogud on **paindlikud** ja **lugejasõbralikud**. Meie ühiseks eesmärgiks on jääda kogukonna jaoks avatuks, pakkuda ühtaegu turvalist, harivat kui ka hinge kosutavat kogemust. Tegeleme klienditeenindusega selle parimas tähenduses – iga raamatukogusse siseneja on meie jaoks oodatud külaline, kelle soovid saavad täidetud.

Raamatukogu maapiirkonnas pole ammu enam vaid koht, kuhu tuua ja kust viia raamatuid ja teisi teavikuid. Oleme muutunud suhtlemis- ja kohtumispaiaks. Ajal, mil väiksemates piirkondades koole suletakse, sh Kavastus, on raamatukogu omandamas juba mõneti haridusasutuse funktsiooni.

Oleme teadlikult olnud **kogukonda siduvad** asutused – möelnud nii eakale, keskealisele, teismelisele kui ka lasteaialapsele. Teeme koostööd valla haridusasutuste, kultuuri- ja noortekeskustega. Hoiame silma peal riiklikel kultuuri- ning kirjandussündmustel ja osaleme isegi aktiivselt, olgu väljundiks siis kirjaniiku sünnipäeva tähistav raamatunäitus või tegusad töötoad ning teematunnid raamatukogunädalatel.

Lohkva raamatukogu oma linna-lähedusega meelitab pigem täiskasvanud kirjandussõpru, keda paeluvad kohtumisõhtud kirjanikega, mida Lohkvas korraldatakse.

Samuti pakutakse Lohkvas loomingu- ja väljakutseid nii lastele kui ka eakatele. Raamatukoguga samas majas töötab loovustuba.

Aeg-ajalt saab Lohkva raamatukogus kuulata ka terviseleenguid.

Valla keskraamatukogu direktor Kairit Alver on südameasjaks võtnud koduloolise pärandi säilitamise ja süstematiseerimise.

Luunja raamatukogus saavad praegu suurema tähelepanu osaliseks lapsed ja noored, kes on taasavastanud raamatute ja raamatukogu ning lugemise maagilise maailma.

Äsja said kuni kümneaastased lapsed end proovile panna suvises lugemismängus „Mängult ja päriselt“, plaan on muuta suvised lugemisväljakutsed meeldivaks traditsiooniks.

Sel kooliaastal inspireerime lapsi riikliku lugemisprogrammi „Lugemis-isku“ abil. Programmiga on aktiivselt liitunud nii Luunja kool kui ka lasteaed.

Raamatukogus on teretulnud nii lapsed, kes lastetoas mängimas ja raamatuid uurimas käivad, kui ka eakad, kes kord nädalas ennelõunal teelaual kokku saavad. Täiskasvanud, kes nõutult „midagi head“ lugeda soovivad, saavad endale nimekirja raamatutest, mida elu jooksul läbi lugeda võiks.

Siin on hea olla, öeldakse Luunja raamatukogu uutes vastrenoveeritud ruumides väga sageli.

Kavastu, kõige kaugemal Tartu linnast asuv kortermaja peitunud maaraamatukogu, kannab head hoolt eelkõige küpsemas eas lugejate teeninduse eest. Samuti tehakse Kavastus viljakat koostööd lasteaia ja noortekeskusega.

Oleme raamatukogutöötajatena paindlikud ja avatud õppijad. Õpime oma lugejatelt. Oma erilise lugemiselamuse saab Luunja valla raamatukogu lugeja arvustusena raamatukogude Facebooki lehele saata. Samuti on kenasti käivitunud nn lugejalt lugejale soovitus – kui endal ideed otsas, tasub pilk pöörata lauale, kust võib leida teiste lugejate soovitatud raamatuid.

Raamatukoguhoidja Luunja valla raamatukogus ei ole konservatiivselt kuva-

tud hall hiireke, kes külastajaid sosinal rääkima sunnib. Laste kilked ja mängulust, täiskasvanute isetekkelised kohvitamishetked – need on kujunenud meie firmamärkideks.

„Rõõmus koht toob rõõmsaid külastajaid!“ ütleb Lohkva raamatukoguhoidja Ester ja lisab: „Iga inimene, kes uksest sisse tuleb, on sinu sõber, kellele sa saad täitsa tasuta anda head energiat, tema vajadusi kuulata ja soove täita. Kas pole imeline elukutse?!“

Raamatukogus tekib raamatukoguhoidjal oma lugejatega ühine energia-väli, mis on aus ja pikaajaline. Nõnda võibki juhtuda, et laps, kel esmakogemus lasteaiaaast just Oma Raamatukoguga, keeldub täiskasvanunagi minemast kusagile mujale. Koduraamatukogu olulisust rõhutab ka Kairit Alver, täpsustades, et kodu tähistab kohta, kuhu meil on turvaline ja hea tulla. „Raamatukogu kvaliteedimärgiks on ka asjaolu, et isegi kolimisega ei jäta lugejad Oma Raamatukogu maha, vaid tulevad tagasi kas või teisest linnaosast või teisest linnast!“ lisab ta.

Koduraamatukoguks olemine on suur privileeg, aga ka vastutus. On tava-pärane, et parimatel päevadel saavad jagatud tassike kohvi või teed, aus vestlus ja hingetõmbehetk argisusest, tõsisematel aegadel aga otsime lohutust ning leevendust lugejate tervisemuredele, hingehaigusele, muremõtetele. Just neil viimastel hetkedel on oluline märgata, mida öeldakse – eakamad tunnistavad, et sageli on käik raamatukogusse ainus hetk päevas, mil nad on teinud otsuse tulla üksindusest, koduseinte vahelt välja.

Koduraamatukogu saab olla personaalne ja pidada iga tulijat kliendist kuningaks. Ükskõik, kui noor või vana on külastaja, mis ametipositsioonil ta on – ükski küsimus pole rumal ega lahendamatu.

Paindlikkus, vaimsus, avatus, personaalsus, turvalisus, koostöö ja tähelepanelikkus kogukonnaliikmete vajaduste suhtes – need on märksõnad, millest juhindume oma igapäevatoos Luunja valla kolmes raamatukogus.

Riina Belov
Luunja raamatukogu

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus tegutseb õues

Koroonaviiruse kiire levik Tartumaal sundis kultuuri- ja vabaajakeskuse kollektiivi leidma uudseid lahendusi, et oma klientidele jätkuvalt kultuuri-, spordi- ja noorsootöötreenuseid pakuda.

Nii seisabki alates novembri lõpust kultuurimaja ees suur valge jõuluehtes

välitelk, kus käib vilgas tegevus.

30. novembril kuulutasid Luunja vallavolikogu esimees Kaimo Keerdo ja EELK Tartu Maarja koguduse õpetaja Timo Švedko välja jõulurahu ja süütasid ka advendiküünla. Pidulikule hetkele järgnes meeleolukas kontsert Kaire Vilgatsilt ja Paul Neitsovilt.

Terve detsembri töötab meil õuenoortekas, mille aleviku lapsed on kiiresti omaks võtnud. Meie tublid noorsootöötajad on leidnud sobivaid tegevusi välitingimustes: mängitakse, meisterdatakse, liigutakse ja kokatakse, mis on kõigi laste lemmiktegevus.

Muude tegevuste hulgas toimus ka nutimäng, mille käigus pidid lapsed üles otsima ja vastama meie valda puudutavatele küsimustele. Osalejate vahel loositi välja vahvaid auhindu.

Oleme rõõmsad, et Luunja Kesk-kooli õpetajad koos oma klassidega on meie õuenoortekasse tee leidnud ja meie koostöö noorsootöö arendamisel muutub järjest paremaks.

Iga nädala alguses kuulutame välja selle nädala tegevused. 21. detsembril toimub Tartu Tervishoiu Kõrgkooli poolt läbi viidav virtuaalreaalsuse töötuba. 22. detsembril lõpetame aasta ühise piparkookide küpsetamisega.

Loodame, et jaanuaris saame noortekeskuse tööga jätkata siseruumides. Kui see ei õnnestu, jätkub õuenoorteka projekt. Kindlasti toimub 4.–7.01.2021 traditsiooniline koolivaheaja programm. Jälgige meie Facebooki lehte ja kodulehte ning hoidke end toimuvaga kursis.

19. detsembril korraldame Luunja jõesadamas aastalõpu välipeo, kus esineb populaarne ansambel Regatt ja tulemas on teisigi üllatusi.

14. detsembril sai Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus 35-aastaseks. Planeeritud sünnipäevapidustused lükkuvad küll uude aastasse, aga tulevad kindlasti. Siinkohal täname kõiki oma häid koostööpartnereid ja publikut, kellega oleme läbi aastate koos kogenud tegutsemisrõõmu ja positiivseid emotsioone.

Jäägem terveks ja uute kohtumisteni!

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse pere

Õuenoortekas käib käbidest jõuluehete valmistamine. Foto: Hanna-Roosi Karro

Jõuluaeg on jõudnud kultuurimaja juurde. Foto: Helgi Kiik

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuses sadas kuldvihma! _____

14. novembril toimus Luunjas veebisaade, kus osalesid folkloorikoosseisud Eestist, Lätist, Leedust ja Soomest. Saate sisuks olid folkloorirühmade omavahelised väljakutsed, ära tuli õppida võõra riigi laul ja tants. Folgilahing oli alternatiiviks samal kuupäeval toimuma pidanud viiendale Tartu Noorte Folkloorifestivalile. Kogu korralduse taga oli folklooriklubi Maatasa, kuhu on tänaseks juba liitunud ka Luunja noori. Saadet juhtisid ja toimetasid Helin Pihlap, Meelis Pihlap ja Kristjan Hägglom. Maatasa ise korraldajana väljakutseid vastu ei võtnud, küll aga esitasid nad neid endale ise – nimelt tuli noortel valmistada osalevate riikide rahvustoite, mida hindas „karm ja auväärne žürii“ ehk Maatasa lastekoosseis Kapten Trumm.

Folkloorikoosseisude väljakutsete lahenduste hindamine viidi läbi Eurovisiooni punktitali stiilis, mis pakkus

väga palju põnevust.

Publikul oli võimalus valida oma lemmik, seda võimalust ka kasutati – kokku koguti 1275 häält. Lisaks publikule jagasid punkte osalejad, kuid ka kaheksa Tartu gümnaasiumi ja Luunja Keskkooli noored. Koolide tulemuse edastas otsesaates Luunja tüdruk ja Maatasa liige Jasmin Saar.

Stuudios jälgis saadet Maatasa koosseis, aga ka Luunja rahvatantsurühm Trambali, kes on Tartu Noorte Folkloorifestivalil Luunja poolt pärimuskoosseise esindanud esimesest festivalist peale. Folgilahingu võitis möödunud aastal festivali külastanud Soome koosseis Motora ja muidugi ei jäänud võidu väljakuulutamisel ka Luunjas kuldvihm taevasse – kullasadu vallutas kogu lava ja lavaesise. Saadet on praeguseks järelvaadatud üle 1400 korra. Tagasiside on olnud osalejailt väga soe ja positiivne, kiidetud on tööd, tehnilisi lahendusi.

Ülekannet teostas Teatritehnoloogia OÜ, tehnika ja lava üles sättimine võttis meeskonnal (8 inimest) aega pea kümme tundi.

Vaatajailt on tulnud ka küsimusi, kus Tartus on selline hubane kultuurikeskus, mis on otsekui loodud folgiüritusteks. Ja vastus on olnud, et Tartus ei ole kahjuks väga sobivat kohta, kus viia läbi mõnus folgiüritus – Luunja ongi parim!

Veebisaade oli meeleolukas ja vahva ning on järelvaatamiseks lihtsalt leitav, kui kirjutada Youtube'is otsingusse „Tartu Folk-off 2020“ või ka lihtsalt „Tartu folk“.

Saadet toetasid Tartu linnavalitsus, Luunja vallavalitsus, Eesti Kultuurkapital, Eesti Rahvakultuuri Keskus. Auhindu jagasid Eesti Rahva Muuseum, Eesti Folkloorinõukogu, RemedyWay OÜ, Grüne Fee OÜ. Suur tänu!

Halliki Pihlap

Kõik mahtusid pildile – nii Maatasa kui ülekande teostajad kui Trambali kui lihtsalt head sõbrad. Foto: Kaarel Kõvatu

Vanemluskoolitus „Imelised aastad“ Luunjas: vajadus, kokkuvõte ja tagasiside

Sissejuhatus selgitamaks olukorda, milks on üldse vaja maksumaksja raha kulutada vanemlike oskuste koolitustele ja kuidas see pikas jooksus annab võimaluse suunata vähem efektiivselt kulutatud rahalised ja töötunnipõhised vahendid hoopis rohkem efekti andvatele.

3. kuni 4. septembrini 2020 toimunud Tartu Omavalitsuste Liidu terviseenduskoolituse käigus toimunud arutelu selgus üheselt, et probleemid lastega algavad ja lõpevad vanematega. Riiklikus süsteemis puudub üldine koolitussüsteem, mis valmistaks lapsevanemaid ette eesolevateks väljakutseteks. Puudub kõigile mõeldud süstemaatiline koolitus, mis juhendaks, kuidas olla sellised lapsevanemad, kes suudavad lapsi kuulata, toetada, nendega mängida nii, et lapsed sellest palju rõõmu tunneksid ja see mäng neid lisaks rõõmule koosoldud aja üle ka hästi arendaks. Samuti seda, kuidas pakkuda lastele lähedust, tulla toime lapse emotsioonide ja reaktsioonidega, mis käivad lapse arengu juurde ning mis võivad lapsevanemaks olemise kohati üpris stressirohkeks teha. Kuna vanemluskoolituse läbimine ei ole veel standardiks saanud, siis enamasti jõuavad kursustele kaht tüüpi vanemad, need, kellel juba on probleem, ning need, kellele meeldib end lapsevanemana lihtsalt arendada. See ei paistagi probleemseks, kuid ei tavaline üld-, kutse-, ega kõrgharidussüsteem ei õpeta tervet ühiskonda mõistma, et on olemas erinevad temperamendi- ja isiksustüübid (neli erinevat), erinevad intelligentsuse väljendumise vormid (kaheksa erinevat, vt Howard Gardner „Frames of Mind“). Ei õpeta, kuidas neid mõista ja nendest lähtuda lapsega käitades või lapsele mis iganes hinnangut andes omaenda subjektiivsetest väärtushinnangutest ja käitumis- ning mõttemustritest lähtuvalt. Samuti puudub süsteemne õpe tunnete, emotsioonide, reaktsioonide, stressiga, pingega jne tegelemise õpetamiseks. Tulenevalt sellest hariduslikust defitsiidist ühiskonnas käitub iga üleöö lapsevanemaks muutunud inimene nii nagu oskab, nii nagu on õppinud koolis, ise või oma vanematelt lapsepõlvkodust. Kellel on õnneks läinud kopeerida harmoonilised probleemilahendus- ja suhtlusoskused,

neil tuleb ka lapsekasvatust tihti päris hästi ja iseenesest välja. Kellel on olnud kas vajadus või huvi asja õppida, ka neil tuleb üpris hästi välja. Kuid need, kellel ei tule hästi välja või keda on lapsepõlves vaimselt väärkoheldud, need, tehes nii hästi kui oskavad või kuidas õigeks peavad, väga tihti paraku väärkohtlevad lapsi lastekaitseaduse § 24 lõikes 1 välja toodud viisidel. See, kas nad teevad seda teadlikult või mitte, ei puutu asjasse. Asjasse puutub see, et nende kasvatuse defekti tõttu tekivad lasteaedadesse ja koolidesse stressis, konfliktis, probleemsed lapsed, kes olles kannatajad, panevad kannatama ka teised lapsed, kuna lapsena nad teisiti lihtsalt ei oska tulla toime oma emotsioonide, tunnete, reaktsioonidega. Kuna riiklik süsteem hetkel ei keskendu probleemi algusele ja lõpule, siis hetkel tehtavatest ja riiklikult ellu viidavatest, lastele suunatud „sekkumistest“ ja ennetustegevustest on väga suure raha eest väga vähe tolku, kuna kogu töö sisuliselt nullitakse paljudes kodudes ära, kuna seal jätkuvalt toimub ühel või teisel põhjusel laste vaimne väärkohtlemine, mis on keelatud lastekaitseaduse § 24 alusel. Ainus ja lõplik lahendus lastevahelise vägivalga ja koolivälistamise lõpetamiseks saab olla vanematele vanemlike oskuste koolituste, enesejuhtimiskoolituste, suhtluspsühholoogiliste ja inimeste erinevust õpetavate koolituste pakkumise ja võimaldamise kaudu. Miks? Sest nii nagu igas sektoris, on inimeste puudus ka psühholoogide, psühhiaatrite ja nõustajate ridades. Ükskõik kui palju nad ka ei töötaks, ei jõua nad probleemi likvideerida, kuna rohkem tuleb probleemidega inimesi juurde, kui nad korda suudavad teha, ning probleem ei saa iial piisavas mahus laheneda. Seega lahendada saavad probleemi vaid need, kes selleks looduse poolt ette ongi nähtud – lapsevanemad.

Luunjas võeti asi käsile

Õnneks on Luunja vallas otsustatud lapse probleemide alguse ja lõpu ehk lapsevanemate koolitamisega tegelda ja sel aastal avanes parajale portsule lapsevanematele võimalus osaleda sellel osalejatelt palju tunnustust saanud koolitusel. Üks õnnelik olin minagi. Kuna end lapsevanemana arendamine ei ole saanud ühiskonnas standardiks, siis

Raamat, mille saad „Imeliste aastate“ kursusel. Foto: Nils Ratt

infopuudusel ei osata ilmselt neid väga spetsiifilisi oskusi tahtagi. Tahaksingi kuidagi anda edasi kogu selle positiivse, mille teada saamisel osataks seda rohkem tahta ilma piinlikkust tundmata.

Koolitus kestis laias laastus kolm kuud. Koos käidi iga nädal umbes kaks tundi. Lapsed sai tuua selleks ajaks murelt lastehoidu, organiseeritud oli nii sotsiaalne väike kohvitamine enne koolitust kui ka maitsev, kuid (vanematele) kiire õhtusöök kohapeal. Vahepealseks nädalaks anti kodused ülesanded ning juhised, kuidas õpitut rakendada ning uuesti kokku saades jagati kogemusi ning nõuandeid, kui miski väga hästi ei õnnestunud. Kohal käimisest sai ülliruttu lapsevanematele väärtuslik kvaliteetaeg, vaimne puhkus ja energiakümbulus argises nädalas. Tunti ja tunnistati, et enesetunne paranes väga, kui mõisteti, et ei olda ainsad, kellele lapsevanemaks olemine lisaks rõõmule on ka väljakutse. Mõisteti, et nii nagu endal, on ka teistel igapäevaselt probleemseid olukordi, mille lahendamine tundub üle jõu käivat, võtab tohutu energia, frustrerib, paneb end eba piisavana tundma.

Koolitus õpetab mängu, suhtluse, preemiate, juhendamise, tunnustamise, empaatia kaudu laduma vanema ja lapse suhte tugevale vundamendile. Koolitus õpetab seadma kindlaid piire, kodukorda ilma last selle käigus vaimselt traumeerimata ja nii, et soe suhe ning mõlemapoolne austus säilivad. Õpetatakse toime tulema ka laste käitumise ja reaktsioonidega, mis vanemaid endast välja viivad, elu kohati põrguks ja justkui võimatuks muudavad, kuid jällegi nii, et ei kannata ei laps ega vanem, vaid mõlemad väljuvad olukorrast rahulolevate sõpradena. Õpetati võimaldama lastel ise oma koge-

muuseumist õppida ning seda, kuidas juhendada last ise oma pisikesi, kuid lapsele suuri probleeme lahendama.

Igal kohtumisel toodi tagasiside-na välja õpitu rakendamisel toimunud positiivseid muutusi, paremaks läinud suhteid, saadud lahendusi probleemidele, mille lahendamine varasemalt võimatu näis.

Toon välja kursusel osalenud vanemate väljendatud emotsioone ja õnnestumisi, kuid nagu juba kuulda on olnud paari viimase nädala jooksul, jagavad kiidusõnu need õnnelikud oma tutvusringkonnas juba ise ja vanemluskursustele minna soovijate arv üha kasvab.

Vanemate tagasiside:

- Läbi „uutmoodi ja imeliku“ mängu on lapse loovus täiega tööle läinud! (peale ühte koolitust)
- Laps tajus muutust kohe ja oli juba lasteaiast tulles elevil õhtuse mängu pärast ja ma tõesti nautisin mängu lapsega!
- Lapsel on tekkinud ootus regulaarsete mänguaegade suhtes ning ta on muutunud nädalaga leplikuks ja heatahtlikuks meie teise lapse suhtes!
- Laps hakkas ise õhtul pesema minema, ütles head ööd ja tahtis magama minna!

- Laps oli ennast elus esimest korda ise enne lasteaeda minekut riidesse pannud, ilma et talle seda oleks öeldud!
- Kui on kiire, siis emotsioonide tõttu ununevad võtted ära ja kohe probleem majas!
- Mul see „Ära!“ on ikka nii kiire veel tulema!
- Korralduste vahelised pausid toimusid jumala hästi!
- Oi, see osa oli keeruline ja raske! (kõigil)
- „Püramiidi“ alumine osa töötab nii hästi, et ülemist ei ole vaja enam kasutada!
- Kasutan juba ka tööjuures, toimib hästi! (Lasteaia õpetaja)
- Ma saan lõpuks ometi käia üksi duši all!
- Lapsed on hakanud üksteist ja iseenest juba tunnustama!

Viimasel kohtumisel tuli veel vanematelt nii palju positiivset tagasisidet ja rahulolu kursusele tuleku suhtes, et seda kõike ei saa kirja panna teisiti kui 100% rahulolu ning palju ülivõrdes kommentaare.

Väljendati kurbust, et enam ei saagi koos käia ja selle toredusega jõuti kolme kuu jooksul juba nii ära harjuda.

Kokkuvõtteks oli kursusest kõigile osavõtjatele palju kasu ja kõik olid tänuks saadud võimaluse eest ning ka

rahul, et nad siiski otsustasid kursusel käimise aja enda kiirest elust näpistada.

Suur tänu selle hea kogemuse eest Tervise Arengu Instituudile kursuse 50% rahastamise eest, Luunja vallale teise 50% rahastamise eest, Midrimaa lasteaiale ruumide eest, kokatädile maitsvate toitumise eest, Renale ja Marikale koolitamisest, õpetajatele laste hoidmisest, kõigile osavõtnutele kolme toreda kuu eest teie seltsis ning Kadi Kalmusele initsiatiivi, energia, vedamise ja projekti kirjutamise eest. Loodan südamest, et vanemluskoolitustel osaleda tahtvate vanemate arvud kasvavad ja Luunja vald leiab ka võimalused, kuidas üht- või teistviisi sotsiaalne nõudlus ning vajadus rahuldada. Lõppude lõpuks võidavad nendest koolitustest kõik kõigi valla lastega kokkupuutuvad inimesed ning eelkõige kõik lapsed. Lapsed on meie tulevik ja nagu uuringud kinnitavad, siis „Elus saavad hakkama hästi need inimesed, kes lapsena on omandanud eluks vajalikud sotsiaalsed oskused“.

Loodetavasti aitab see kirjatükk osata tahta nii lastele kui vanematele elu lihtsamaks ja õnnelikumaks muutvaid oskusi ja koolitusi.

Nils Ratt

Luunja valla osalemisest omavalitsuste vahelistel mängudel

2020. aasta on kulgenud nagu Ameerika mäed, sest Covid-19 on seganud nii spordivõistlusi kui treeninguid. Vaatamata sellele said 2020. aastal peetud Tartumaa tali-, suve- ja sügismängudel ning neist võttis osa ka Luunja vald. Kõige paremini läks meil talimängudel, kus jäime jagama võrdsete punktidega 2.–3. kohta Peipsiääre vallaga (100,5 p.). Mängud võitis Tartu vald (108 p.). Tali-mängudel osalesime males (I koht), ka-bes, lauatenis (II koht), mälumängus (2 tiimi, I ja IV koht) ja võrkpallis.

Järgmisena kavas olnud Tartumaa suvemängudel jäime 5. kohale (78 p.), kuigi 3. kohast jäid puudu napid 6 punkti. Esikolmik oli seekord Tartu vald (90 p.), Kambja vald (88 p.) ja Tartu linn (84 p.). Osalesime juhtide võistlusel, laskmises, petangis (II koht), rannavõrkpallis (ainukese omavalitsusena suutsime panna välja 3 tiimi), kettagolfis ja eriti teeb rõõmu Luunja III koht ujumises.

Äsja lõppenud Tartumaa sügismängudel anti Luunja vallale 4. koht (57 p.). Esikolmik Tartu vald (74 p.), Kastre vald (64 p.) ja meie igipõline konku-

Luunja valla indiacast võistkond Tartumaa talimängudel. Foto: Erakogu

rent Peipsiääre (62 p.) kolmandal kohal. Võtsime osa lauatenisest (I koht), indiacast, meeste võrkpallist ja üle tüki aja oli võistlemas Luunja korvpallimeeskond.

Suur tänu kõigile, kes sel keerulisel

aastal olid nõus Luunja valla eest võist-
lema tulema.

Olgem terved ja stardis näeme!

Kaido Linde

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse
sporditöö spetsialist

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Eesti
tuleviku heaks

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

KUTSE

HEAOLU JA TAASTUMISOSKUSTE KURSUSELE TAASTUMINE TÖÖELLU

Kursusel osalemine pakub tuge taastumiseks vaimset tervist koormavatest väljakutsetest ja väljavaadete/oma võimaluste täpsustamiseks tööhoive valdkonnas.

TOIMUMISKOHT

Grupikohtumised toimuvad TARTUS ajavahemikul jaanuar – märts 2021 Heaolu ja Taastumise Kooli koolituskeskuses aadressil Munga 10–7 (sissepääs hoovi poolelt). Üks grupikord kestab 4 tundi.

Täpse kellaaja kooskõlastame juba konkreetsete grupi-liikmetega ja püüame arvestada Sinu ja Sinu grupikaaslaste vajaduste ja võimalustega (ravimite mõju, transport jms).

GRUPIKOHTUMISTE TEEMAD

1. Sissejuhatus ja programmi põhimõtted.
2. Samaväärsus taastumisel.
3. Mida tähendab teadliku taastuja rolli võtmine minu jaoks?
4. Milline võib taastumine olla.
5. Hetkeolukord.
6. Vaimne tervis ja liikumine.
7. Millest kõigest olen taastumas.
8. Suund tulevikku.
9. Tegutsemine oma elu nimel.
10. Vaimne tervis ja tagasilanguste ennetamine.
11. Kust ma tean, et olen taastunud.
12. Taastumise kindlustamine – tugi ja teadmised.

Esimesed kohtumised on avatud, mis tähendab, et saad otsustada, kas liituda kogu programmiga. Hiljem saab liituda ainult grupiliikmete nõusolekul. Esimesed tutvustavad kohtumised on väikeses grupis või individuaalselt, et saaksid otsustada, kuivõrd meie programm sulle sobib. Sinu positiivse otsuse korral saab Töötukassa juhtumikorraldaja kinnitada Sind programmi kasutajaks (kinnitus TRT-teenusele).

Sinu grupi juhendajateks on TARTUS Ivi Obzinis ja Anita Kurvits; e-post: obzinisivi@gmail.com; 5346 3935.

Kursuse toimumine on võimalik tänu Sotsiaalkindlustusametile ja Euroopa Sotsiaalfondi kaasrahastusele.

INFO ja registreerumine: info@heakool.ee; tel: 5551 1891

Täpsemalt kursuse kohta leiate infot ka valla kodulehelt aadressil <https://luunja.ee/kasulikud-lingid>.

Tartu rattaringlus laieneb Luunjasse

26. novembril avati Ihaste Coopi ees Luunja valla esimene Tartu rattaringluse parkla, mis on kasutajatele juba avatud. Teine parkla Luunja alevikus roosi-aia kõrval on valmis, kuid ootab veel dokkide paigaldamist ja rattaid.

Minuni jõudnud tagasiside rattaringluse avamise kohta Luunjas on olnud väga positiivne ja inimesed on rahul, et vald pakub keskkonnasõbralikke ja kaasaegseid liikumisvõimalusi. Alati ei pea olema auto esimene valik, kui on loodud alternatiivne ja lisaks ka tervislik lahendus lühemate vahemaade läbimiseks.

Siiski tuleb tõdeda, et rattaringluse toomine Luunja valda ei ole olnud lihtne ettevõtmine. 2019. aasta sügisel toimusid kolmel laupäeval valla mõttetalgud, kus arutati ühiselt, missugune võiks vald olla 3–5 aasta pärast ja mida saab ühiselt seatud eesmärkide poole liikumiseks teha. Tartu rattaringlusega liitumise idee sai alguse just kogukonna soovil mõttealgute käigus. See mõte ei olnud pelgalt lihtsalt õhku paisatud idee, vaid sellel olid tugevad argumendid nii keskkonna säästmise kui ka üldise tervisliku eluviisi propageerimise osas. Vallarahva soov tuli kinnitada ka volikogus, kus meie üllatuseks olid praegu koalitsiooni kuuluvad volinikud tulihingeliselt rahva tahte vastu ja seadsid tõsisesse ohtu Tartu rattaringlusega liitumise. Selle aasta 27. veebruari volikogu istungil toimus 2020. aasta eelarve parandusettepanekute rajamiseks eelarveste summade üle otsustamine ja rattaparkla vastu hääletasid kuus volinikku (Aavo Arrak, Kaimo Keerdo, Vladimir Kuropatkin, Väino Kägo, Radž Sauk, Aare Songe) ja üks volinik jäi erapooletuks (Kaspar Killak). Eriti kummaliseks teeb kogu asjaolu seegi fakt, et tollane volikogu esimees Radž Sauk esitas 30. jaanuari voliko-

gu istungil suusõnalise avalduse: „Rattaringluse asemel toetame vahendite suunamist kergliiklusteede rajamiseks.“ (refereeritud volikogu 30.01.2020 istungi protokollist). Iseenesest suurepärase mõte, sest Luunja vallas on väga kehv kergliiklusteede võrgustik ja iga juurde lisatud kergliiklustee muudab esiteks liiklemist oluliselt turvalisemaks ning tekivad juurde ka täiendavad võimalused ratastega ohutumaks liiklemiseks. Kuid ootamatult nüüd, novembri lõpus tegi Radž Sauk volikogu liikmena ja valimisliidu Uus Luunja esindajana ettepaneku aastaks 2021 Luunjasse kavandatud kergliiklustee rajamise vahendid eelarvestrategiast maha võtta ja põhjenduseks tõi: „Kuna kergliiklustee praegu olukorda Luunjas ei paranda ja ei too lisaväärtust.“ (refereeritud volikogu istungi protokollist 26.11.2020). Kahjuks see ettepanek sai ka volikogu istungil kogu koalitsiooni (Aare Songe, Väino Kägo, Aavo Arrak, Radž Sauk, Kaimo Keerdo, Kaspar Killak, Indrek Kärner, Vladimir Kuropatkin) toetuse. Arusaamatuks jääb sihitu tegevus, kus sama aasta jooksul tehakse kaks täiesti vastupidist ettepanekut ja võetakse eelarvestrategiast maha elanikkonna turvalisust suurendav objekt.

Rattaringluse kui innovaatilise alga-

tuse puhul on teatud skeptitsism täiesti arusaadav, kuid numbrid räägivad enda eest. Tartus avati rattaringlus 2019. a juunis ja 2020. a juuniks olid kasutajad sõitnud kokku ligi 2,5 miljonit kilomeetrit ning aktiivseid kasutajaid on 7350. Sellised numbrid ületasid kõik prognoosid ja ootused ning näitavad väga kõnekalt inimeste huvi. Ma usun, et faktid vee- navad ümber ka Luunja valla suurimad rattaringluses kahtlejad.

Tartu on rattaringlusesse panustanud palju ressursi ja jagab loodud süsteemi hea meelega ka naabervaldadega. Siinkohal on paslik kasutada kliiseid, et ei ole mõtet ise jalgratast leiutada, kui saame koostöös linnaga pakkuda ka oma valla inimestele mugavat ja tervislikku liikumisvõimalust. See summa, mis Luunja vald on rattaringlusesse suunanud, on igat senti väärt, kui see aitab muuta vallarahva igapäevaelu paremaks.

Sellest, mida vallaelanikud valla arengus lisaks rattaringlusele näha tahavad, saab lugeda mõttetalgute kokkuvõttest, mis ilmus jaanuarikuu Kodu Uudistes <https://luunja.ee/kodu-uudised>.

*Rait Aviste
volikogu liige
haridus- ja kultuurikomisjoni esimees*

Ihaste rattaparkla. Foto: Rait Aviste

Kolm aastat Ameerika mägedel

Ajaloost

Enne eelmisi valimisi olid vallas keerulised ajad, kus oli otsustamisel meie valla püsijäämine iseseisvana või liitmine ühe või teise naaberomavalitsusega. Mingil hetkel tuli valda Isamaa erakonna esindaja ja ütles, et tema võimuses on ja ta teeb kõik selleks, et meile tuleb positiivne otsus jääda iseseisvaks. Vastutasuks võiks olla selline meiepoolne vastutulek, et Luunja vallas oleks Isamaa erakond esindatud valimistel ja võiks saavutada ka korraliku tulemuse. Selle soovi täitmine tulemuse nimel tundus ahvatlev. Lõime seal käed ja asusime ka omalt poolt lubatud ellu viima. Pakkumegi oma liikmetele võimalust kandideerida Isamaa erakonna nimekirjas, mida ka mitmed kasutasid. Kuna vallavanem oli Isamaa erakonna liige, saigi lepitud kokku, et uuel perioodil teeme koostööd valitsemisel VL Uus Luunja ja Isamaa erakonna koosluses. Sai lepitud ka kokku, et tema on meie valimisliidu vallavanema kandidaat. Sai pakutud ka VL Luunjale, et nad võiksid oma liikmetele pakkuda võimalust kandideerida Isamaa ridades, kuid vastati, et milleks peaks. Nii valimiste eelselt kui ka peale valimisi volikogu esimesel istungil tuli päevakorda moodustada üks suur ühine koalitsioon. Küsimusele, millised on VL Luunja soovid ühiseks edasiminekuks, saime vastuseks, et kas vallavanema või volikogu esimehe koht peaks kuuluma neile. Kuna meie kahe osapoole enamus ei saanud seda aktsepteerida, jäi see suur koostlus sündimata. Ega sellist ühist moodustist polegi tegelikult kohanud ja see on rohkem NSV Liidu aegne mõte.

Elu aastast 2017 kuni veebruarini 2020

Üsna alul hakkas vallavanem rääkima, et opositsioon (VL Luunja) lubab karmilt käituda ja näidata hambaid. Kui ma küsisin, kuidas see avalduma peaks, siis ega ma sellele sisulist vastust saanudki. Pigem tundub tagantjärele, et ta oli juba andnud teatud lubadused ja lepped opositsiooniga teinud. Aastal 2018 sai vastu võetud arengukava aastateks 2019–2027. Minu jaoks juba

paljudel kordadel olen ma rõhutanud, et see neli aastat koostööd ja tegevusi on nii lühike aeg, et selle ajaga tuleb väga ratsionaalselt ümber käia ja hobuseid vahetada pooltel teel pole mõtet. Koos Isamaa erakonna esindajatega arutasime ja planeerisime tulevikku ja olevikku, kuid üsna pea sai selgeks, et üks Isamaa liige edastab seda kõike ka VL Luunjale. Minu märkusele vallavanemale sain vastuseks, et ega meil ju midagi salajast pole. Nõus. Loomulikult salajast pole, aga kui me juba mängime seda koalitsiooni ja opositsiooni mängu, siis ikka aktsepteeritavate reeglitega. Tuli aasta 2019, kus olid samuti nii strateegias kui eelarves ette nähtud tegevused ja vahendid paljudele projektidele. Kui aga aasta lõppema hakkas, tuli tõdeda, et oleme nagu endises kohas. Pole nagu midagi tehtud, pole läinud vaja isegi laenu võtta. Aasta lõpul, kui meie valimisliit sai kokku, oli liikmete poolt nurinat tegemata tööde osas piisavalt ja nii antigi minule ülesanne vallavanemaga tõsiselt vestelda. Said need vestlused peetud ja kokku lepitud, et vallavanem ise kohtub meie valimisliidu inimestega laua taga ja arutatakse siis asju, miks nii või teisiti. Samas oli aasta lõpus vaja tegeleda nii volikogul kui ka majanduskomisjonil valla eelarvega aastaks 2020. Käies läbi valla allasutusi, sai minu jaoks selgeks, et vallavanem on selles eelarve koostamise protsessis rohkem statisti kui juhi osas. Hakkas tulema ka vihjeid, kus siin ja seal oli nii meie valimisliidu liikmeid, kuid ikkagi esmajoonel mind süüdistatud küll korruptsioonis, küll soojadel kohtadel olemises jne. Valimisliidu arutelu vallavanemaga toimuski 18. veebruaril käesoleval aastal. Oli konstruktiivne õhkkond. Ei olnud mingeid vastuolusid õhus. Edasi hakkas elu keema. Üheksa päeva hiljem, 27. veebruaril enne volikogu algust kutsus vallavanem mind enda juurde ja seletas üsna närviliselt, et ta ei tea ja ei ole kindel, aga minule tahetakse avaldada umbusaldust. Ega see nüüd mingi värske uudis polnud, sest sellises väikses vallas uudised ikka levivad. Selleks ajaks oli ka selge, kust see nende puuduoletav hääli võimu teostamiseks saadi. Meie volikogu kõige eakam, 77-aastane vanahärra oli mitmetel kordadel tõstatanud küsimuse – SA

Varahalduse tegevused karjääris kruusa müügiga ja hangete korraldamisega, kus ta nägi puudujääke. SA nõukogu arutas neid teemasid pidevalt ja ei leidnud rikkumisi. Jaanuari istungil, kui see teema jälle tõstus, palusin vallavanemal kutsuda sihtasutuse juht, raamatupidaja ja vanahärra laua taha ja need teemad selgeks rääkida puust ja punaselt. Järgneval nädalal, kui küsisin vallavanemalt, kas sai kõik selgeks, vastas ta, et jah, kõik korras. Oligi korras. Vanahärrale lubati koostöö eest sihtasutuse juhti vahetada ja olidki kokkulepped sõlmitud ja enamus hääli käes. Seda ei teinud muidugi vallavanem ise. Aga et ta seda ei teadnud, selle peale võib küll mürki võtta. Nii siis see muutus toimus. Mitmed inimesed, kes olid sellel 18. veebruaril kokkusaamisel, on hiljem väljendanud imestust, et kuidas saab valda juhtida selline kahepalgeline inimene. Ei saa jätta märkimata peaaegu kõigi meie volinike töötlemist niinimetatud rääkimiste või telefonivestlustega enne minu umbusaldamist.

Elu märtsist 2020

Kuna varakevadel oli pandeemia aeg, siis uus koostlus volikogus võttis enamus-häältega vastu otsused volikogu istungi läbiviimiseks VOLISE keskkonnas. Kindlasti olen nõus, et kui on tarvis teha kiireid otsuseid, aga füüsiliselt pole võimalik kokku saada, on selline võimalus vajalik. See, kui me istume volikogu istungil saalis ja ootame, kuna süsteem toimib, kuna mitte, on ikka ajuvaba. Nüüdseks on selgunud, et selles keskkonnas ei saa viia läbi ka mitme kandidaadiga isikuvalimisi. Üks suuremaid kordaminekuid on uutel tegijatel kindlasti tasude tõstmine kõikidel tasanditel. Rahast ja selle kulutamisest ja põletamisest annan kindlasti ülevaate uuel aastal. Kui siis võim oli vahetunud, võeti ette minu tegevused SA Luunja Jõesadama juhatuse liikmena. Tuli signaale, et mingil koostumisel oli arutusel, kuidas näidata mind võimalikult halvast küljest ja parem oleks, kui saaks mingi kriminaalsüüdistuse esitada. Võtsin seda hetkeks ikka korraliku huumoriga, sest elus olen ma näinud

kahjuks ka hullemaid intriguante. Aga peagi saabus mulle advokaadibüroolt kahjunõue ligi 10 000 eurole, mille ma olevat oma tegevustega SA Luunja Jõe-sadamale põhjustanud. Eks siis mind esindav advokaat ka saatis vastuse neile. Nõudes oli kirjas, et kui ma seda ei maksa, siis antakse mind kohtusse. Seda kohtusse kaebamist on leierdatud siiani ja kui nüüd olid uued umbusaldused, siis kurdeti mitmele meie volikogu liikmele, et kui nüüd neil võim käest libiseb, ei saa nad minule ja ka Aare Songele süüdistust esitada. Seda, et ma pean oma vallaga vahetama advokaatide kirju, kui ma olen siin elatud neljakümnest aastast praktiliselt ühe kolmandiku, panustanud sellesama valla arengusse – seda laseb korraldada ka MINU vallavanem?

Suve lõpul saime signaale, et vanim liige on selles koosluses pettunud ja teda on vajatud vaid selleks hääletuseks ning ta tahaks tagasi tulla meie ridadesse. Arvasime, et see on mingi järjekordne avantüür ja suhtusime sellesse üsna ükskõikselt. Siis ta palus, et saaksime kokku ja arutaks seda olukorda, selgitas oma otsuste tagamaid ja kahetses tehtut. Saigi siis otsustatud, et anname sisse umbusaldusavaldused nii vallavanemale kui volikogu esimehele. Eelmises valla lehes vallavanem mitmel korral

mainib tagasitegemist ja vaenamist. Tagasi polnud meil midagi teha, sest reeta polnud meil kedagi ega midagi. Reetur peab arvestama, mis teda ees võib oodata, pane sellele mis nimi tahad. Paar päeva pärast umbusaldusavalduste sisseandmist meie poolt saime teada, et sellesama meie vanima liikme kohta on tehtud politseisse avaldus, et ta oleks justkui nõudnud soodustust – 30 000 eurot vallast. Tulemas oli volikogu istung, kus tema oli see üks puuduolev hääle ühele või teisele poolele. Vanahärra kutsus meid kokku ja andis teada, et tema on kindel, et teda püütakse istungi ajaks saada ütlusi andma ja seega tema eksimuse heastamine võibki jääda tege-mata. Ta soovis oma volitused peatada, et ei saadaks neid räpaseid plaane ellu viia. Algul me jällegi kahtlesime, aga teatud kanalite kaudu saime asjale siiski tõestust. Siis algas viimane vaatus – meie volinike survestamine. Kellele öeldi, et kõik toetused võetakse neilt tagasi, kellele pakuti tasuvat töökohta, kellele astuti lihtsalt ligi ja jällegi ähvardati kapoga. Ei jäetud rahule ka seda vanahärrat, keda siis mindi päev enne volikogu istungit uuesti töötlema. Olen siin arutlenud, et vist peaks kuidagi need ametid siia vallamajja tõesti tooma, et saada siis selgust, mida siin varjata või

saada on, kui selle võimu nimel võetakse ette selliseid käike. Või on selle kõige nimetus vaid võimuahnnus või -hullus.

Meilt küsiti umbusaldushääletusel, mis on põhjused, miks me umbusaldame volikogu esimeest. Seda kõike eeltoodut ju ei korraldanud vallavanem, vaid tegus meeskond, keda juhtis samuti volikogu esimees. See vallavanema tegus, lootustandev meeskond ei esitanud volikogule arengukava täitmise ülevaadet 2020. aasta 1. oktoobriks, ega tehtud ka ettepanekuid arengukava muutmiseks. Samas loeme valla lehest alatatud investeeringutest, mida pole olemas ei arengukavas ega eelarvestrateegias. Järelikult kulub aeg sisulisele tööle, et punuda intriige. Eks sellised hobuste vahetused raiskavad kindlasti aega ja energiat, aga aeg ei jää seisma ja areng läheb edasi. Selle eelduseks on meie poolt uue nägemusega noorem volikogu esimees ja suurema kandepinnaga vallavalitsuse koosseis. Järgmisel aastal valimistel võiks inimesed kaaluda ka valitavate tasakaalukust, mitte vaid energilisust ja lubaduste hulka. Kui vaadata seda sotsiaalmeedias pritsitavat vahtu, siis need inimesed ei suuda ju küll teistega koostööd teha, pigem on neil vaja kogu aeg olla kellegagi vastuolus.

Radž Sauk

Luunja, väikese valla suur poliitika

2019. aasta lõpus muutus Luunja volikogus seis pingeliseks, kui valimisliidu Luunja liikmed mõistsid, et Luunja volikogu on juba liialt pikalt paigal tammunud ja olnud võimetu kujundama pikaajalisemaid strateegiaid. Kogu Euroopas ja ka Eestis laiemalt eesmärgiks oleva innovatsiooni asemel tundus Luunja volikogu tegemisi ja igapäeva pigem isoleerust stagnatsioon. Loomulikult tekib kiusatus süüdistada kõiges selles teatud persoone, kuid meie arvates on aga põhjused palju sügavamal ning peituvad peamiselt poliitilises kultuuris või kultuurituses ja poliitikategemise stiilides ning väga suurt rolli mängivad ka liidrid ja nende juhtimisstiilid.

Meie jaoks tähendab valla kui ühe kogukonna areng siiski demokraatlikumat lähenemist. Tekib kindlasti küsimus, et mis see demokraatia siis õigupoolest on. Kõige paremini on meie

meelest demokraatia mõiste defineerinud Abraham Lincoln: „Demokraatia on rahva valitsus: rahva poolt ja rahva huvides (*of, by and for the people*)“. Kui nüüd sellele lausele sügavalt mõelda ja püüda päriselt mõista, mida see tähendab, siis saab väita, et Luunja vallas pole demokraatiaga siiski varasemalt palju tegemist olnud. Kui me oma valla elanikega ei suhtle ja nende arvamust ei küsi, kuidas me siis teame, mis on rahva huvides? See, et rahvas on valinud liikmed volikokku, ei tähenda seda, et meil volinikel on neljaks aastaks kogu pilt selge ja rahvast enne järgmisi valimisi tarvis pole või nende arvamusi teada pole vaja.

2019. aasta sügisel toimunud valla mõttetalgud oli selge märk, et kohalikud elanikud soovivad oluliselt rohkem valla tegemistes ja arengus kaasa rääkida ja tegelikult mitte ainult rääkida,

vaid ka aidata. Mõttetalgutelt said alguse mitmed toredad ideed, mida elanikud ise oma vabast tahtest ja soovist arendavad.

Märtsis 2020 valiti mind volikogu esimeheks, mis tõi kaasa vallas mitmeid suuri muudatusi. Kohalike elanike suuremaks kaasamiseks sai suurendatud volikogu alatiste komisjonide koosseise ja seda just eesmärgil, et komisjonides oleks rohkem valla elanikke erinevatest piirkondadest ja ka erinevatest eluvaldkondadest ning oleks suurem erialaga seotud spetsialistide kaasatus. Komisjonide esimeesteks valiti valdkondasid rohkem teadvamad ja hoomavamad ning koostööle orienteeritud esimehed ning Luunja ajaloos esmakordselt täideti ka kohaliku omavalitsuse korralduse seadust, mis näeb ette, et komisjonides on nii esimehed kui ka aseesimehed. Varasemalt seda seadust ei täidetud.

Järg lk 22

Luunja, väikese valla suur poliitika

Algus lk 21

Lühikese ajaga olid positiivsed tulemused näha ja komisjonid töötasid efektiivsemalt ja tehti reaalselt tulemuslikku tööd. Loodetavasti need komisjonid jäävad kuni uute valimiseni püsima, sest pidevad muutused ei too töökorralduslikus osas kaasa positiivseid muutusi. Lugejale teadmiseks, et komisjoni liikmetele on tõesti ette nähtud väikesed tasud, mis pigem kompenseerivad kohaletuleku kulud. Kõikides komisjonides on tehtud suured plaanid, mis aitavad valla valdkondlikule arengule kaasa. Rõõm on töötada meeskonnas, kus tahetakse teha tööd ja mõeldakse kaasa. Komisjoni mitmekesisus on ainult positiivne, sest tulemus saab märksa rohkem läbi kaalutud ja kaasab erinevaid osalisi.

Valla erinevates piirkondades käies ja vallaelanikega kohtudes sai kiiresti selgeks, et elanikel on tegelikult palju suurem soov ja tahe kaasa rääkida, kurta ja rõõmustada, jagada ja panustada. Kahjuks nii COVID-19 leviku kui ka volikogu esimehe liialt lühikese ametiaja tõttu jõudsin avalikke koosolekuid korraldada vähe, kuid need olid vajalikud, et jõuda tegelike murekohtadeni ja ka lahendusteni. Koos elanikega said paljud väiksemad ja ka suuremad murekohad lahendatud ning palju toreid ideid käima lükatud. Kogukondlik aktiivsus on Luunja vallas olemas, seda tuleb vaid pisut elavdada ja tulemused on muljetavaldavad. Kindlasti tegutsen ma kogukondlikul tasandil edasi ja arendame koos Luunja valda, sest käsil on mitu kogukondlikku vallaülest projekti, kuhu on kaasatud kõik Luunja valla piirkonnad.

Volikogu töökord muutus, küll osaliselt COVID-19 mõjust lähtuvalt, kuid ka asjaajamise läbipaistvuse ja kogukonnale lähemale toomise vajaduse tõttu. Volikogu istungid peavad olema elanikele kättesaadavad ja läbipaistvad, seega on virtuaalsed istungi ülekanded ja istungite järelvaatamise võimalused parimad viisid selle täitmiseks. Volikogu otsustas kasutusele võtta praegu Eestis teistes omavalitsustes kasutusel oleva VOLISE rakenduse, mis võimaldab osaleda volinikel kaugistungitel

ning samas elanikel virtuaalselt osaleda avalikel istungitel. VOLISE arendamisega nähakse veel tublisti vaeva, kuid väga palju lihtsamaks ja läbipaistvamaks on see programm istungeid muutnud. VOLISE rakendus tegelikult võimaldab oluliselt rohkemaid kasutusvaldkondasid, kui Luunja vald praegu kasutab, seega on ka selles osas arenguruumi. Vabas turumajanduses on ikka nii, et kui on teenus, mille järele on nõudlus, siis on kiirelt turule tulemas konkurendid ja nii hakatakse olemasolevaid tooteid veelgi paremaks muutma. Nii on ka VOLISEga, sest juba on turule jõudnud esimesed konkurendid, kes panevad oluliselt suuremad ootused funktsionaalsuse kui ka kvaliteedi osas olemasolevatele toodetele ja teenustele. Eks volikogus on olnud VOLISE tööle rakendamisega omajagu probleeme ka, iga uus asi vajab harjumist ja pidevat koolitamist. Harjumist on tarvis ka volinikel, eriti neil, kelle igapäevaelu arvutid ja digitehnoloogia ei kuulu. Seega sain volikogu esimehena kätte valgeks ka digivahendite kasutamise juhendamisel.

Olles nõus hakkama volikogu esimeheks, teadsin, et volikogu esimehe töö on elada valla nimel ja kogu südamest valda arendada ja leida kõikvõimalikke viise parimate lahenduste saamiseks. Valla arendamise eesmärgil olid minu tööpäevad vahel väga pikad ja lausa hilistel öötundidel sai kirjutatud projektitaotlusi. Projektitaotluste kirjutamisel oli suureks abiks laiapõhjaline meeskond – kaasatud olid sihtasutuste ja külaseltside esindajad, vallaametnikud ja ka oma ala eksperdid. Olen alati pakkunud kõigile vajajatele oma abikäe, et asjad saaksid kiiresti ja kvaliteetselt tehtud. Aega ei ole meil kellelgi ülemäära palju, kuid aega tuleb võtta ühiste eesmärkide täitmise nimel.

Mulle ei olnud ega tegelikult pole tänini selge, et volikogu esimehelt oodatakse vaid igal kuul mõnetunniste (mis tõesti vahel võisid kesta ka 5–6 tundi) volikogu istungite eelnõude ülevaatamist ja keskmiselt ca neli tundi kestvate volikogu istungite läbiviimist. Kahjuks aga üritati mulle 12. novembri volikogu istungil enne minu umbusaldamist selgeks teha, et tegin liiga palju ja liiga hästi.

Siiani on selgusetu tegelik umbusal-

duse põhjus. Küll aga küsisin mitmelt umbusalduse avaldusele alla kirjutanud volinikult põhjendust, ent ükski neist ei suutnud mulle vastata ja väitsid, et polegi õieti põhjust, aga nad peavad hääletama, kuna neile on vastav käsk antud. Ega seal ei olegi midagi argumenteerida, kui tegelikud argumendid puuduvad ja tegemist on pimedaga viha ja kättemaksu ihaga. Kuulsin vaid kommentaari, et ärgu ma võtku isiklikult, et poliitika demokraatlikus ühiskonnas ongi selline.

Olen alati olnud seda meelt, et tuleb käed külge panna ja teha reaalselt tööd. Selle lühikese ajaga, mis mul õnnestus olla volikogu esimees, olen panustanud tohutult oma aega valla arengusse ja toonud valda reaalselt toetuste raha kordades rohkem kui eelmine volikogu esimees 11 aasta jooksul kokku, mil ta oli sellel kohal. Tõesti, ega ma võtagi seda umbusaldamist isiklikult, kuid mul on siiski kahju, sest seekordne umbusaldamine, mille käigus vahetati välja nii volikogu esimees kui ka vallavanem, on toonud vallale olulist majanduslikku kahju ja seda ma võtan küll isiklikult, sest olen ju ka ise Luunja valla elanik ja need otsused mõjutavad ka minu elukeskkonda.

Toon siinkohal 2008. aastal ilmunud Tartu Postimehe artiklist väljavõtte, kui umbusaldati vallavanem Aare Songet, kes praegu on üks volikogu liikmetest ja ka mõlemale selle aasta oktoobris esitatud umbusaldusele allakirjutanutest. Artiklis toob praegune umbusaldaja Väino Kägo, kes oli ka aastal 2008 Aare Songe üks umbusaldajatest, välja: “Meil on vaja meest, kes tahab asju ajada, mitte aga ei otsi vabandusi, miks ei saa üht või teist asja teha.” Samas artiklis tuuakse ka välja, et oluline on valla areng ja tuleb kõiki arenemisvõimalusi kasutada ja mitte vaadata pealt, kuidas rahalaevad mööda ujuvad. Nüüd tundub mulle, et novembrikuu umbusaldajad, kes on Luunja valla rahvaesindajad (ehk kes on valitud rahva poolt volikokku) siiski ei soovi päriselt valla arengut.

Mina soovin jätkuvalt panustada valla arengusse ja ei jää kõrvaltvaatajaks, vaid jätan pooleliolevate asjadega.

Iga halb asi on millekski hea, iga läbielatud hetk uus kogemus ja õppetund.

Kaire Vahejõe, volikogu liige

Kuidas edasi, Luunja vald?

Luunja valla edulugu on kestnud aastaid. Loodan südamest, et viimase aja sündmused seda ei kahjusta. Muutused on aeg-ajalt vajalikud, oluline on, et need viiks edasi.

Hetkel on enim kahju sellest, et hästi toimunud meeskond on opositsiooni surutud, lootustandvalt startinud töö katkestatud.

Tänavu märtsis pärast toonase koalitsiooni lagunemist startis uuendatud koostöömeeskond, mis kujunes väga hästi toimivaks ja tulemuslikuks. Lühikese aja jooksul jõudsimme lisaks seni töös olnutele käima lükata mitu uut investeeringuprojekti, tugevdasime meeskonda, asusime uuendama valla sihtasutuste tegevust ja veel palju muud. Üksmeelne liit põhines sarnastele arusaamadele valla probleemidest ja arengust. Mõne kuu jooksul sai tehtud rida otsuseid ning leitud täiendavaid investeeringutoetusi mitmesaja tuhande euro ulatuses. Uskusime, et vald on nüüdsest veelgi tegasusam ja rohkem tänastele ootustele vastav.

Vallavolikogu 12.11 istungil avaldas kaheksa volinikku umbusaldust mulle ja volikogu esimehele Kaire Vahejõe.

Sisulisi põhjendusi polnud, istungil süüdistati volikogu esimeest sekkumises täitevvõimu töösse, mis tundub veider. Tõsi on see, et koostöö oli tihe, aga see on ju positiivne. Liigset tegevjuhtimisse sekkumist pole olnud ei praeguse, eelmise ega üle-eelmise volikogu koosseisu poolt.

Matemaatiliselt on asi selge – hääle vahekord 8:7 võimaldas võtta kontrolli valla juhtimise üle. Kuid juhtunu sisulised põhjused ja tagamaad on jätkuvalt õhus, neid peavad selgitama umbusaldajad ise. Avalikkusel on õigus ja ilmselt ka soov teada, kes ja kuidas avalikku võimu teostavad.

Elanike poolt on algatatud petit-sioon, millega nõutakse selgitusi umb-usaldajatelt.

Lisaks on algatatud kriminaaluurimine mõne (täna juba endise) voliniku suhtes. Kahjuks pole mõne rahvaesindaja motiivid lähtunud mitte valla, vaid isiklikest huvidest.

Hetkel olen valla tegevjuhtimisest

kõrval. Saan nüüd korraks vaadata valla-
elu teise nurga alt. Lisaks pühendada
veidi aega perele ja kodule, seda on alati
nappinud avalikus teenistuses olles.

Täna südamest kõiki toetajaid – elanikke, volikogu liikmeid, kolleege, kõiki valla töötajaid ja koostööpartnereid, kes on seni usaldanud ja toetanud mind ja minu meeskonda. Meil on olnud tõine, keeruline ja põnev aeg.

Kuid meil on veel väga palju teha, valla areng peab jätkuma kiires tempos.

Luunja vald on üks 79 omavalitsusest, kes haldusreformi järgselt Eestimaa kaardile jäi. Võitlesime endale välja iseseisvuse, see oli suur saavutus. Läksime uue hooga edasi.

Oleme kogukonnana ja vallana oma suutlikkust tõestanud.

Omavalitsusjuhinä olen alati seisnud selle eest, et Luunja vald läheks edasi jõudsate sammudega, oleks väärikalt juhitud, hoiaks ja viiks edasi saavutatut, oleks avatud uutele ideedele ja väljakutsetele. Uskudes, et meie kogukond ja omavalitsus suudab olla väga elujõuline ja edukas, samas ka paindlik ja tõhus. See eeldab oskuslikku juhtimist, head koostööd kogukonna sees ning järjekindlat igapäevast tööd.

Olen kindlasti teinud oma töös vigu ja pole suutnud täita kõiki ootusi. Kuid olen veendunud, et strateegilised valikud ja otsused on olnud õiged, vald on tänaseks oma tulubaasi, finants- ja mitmete teiste näitajate osas Eesti tipus. Meil on üha paremal tasemel asutused, meeskond tugevneb ja areneb jõudsalt.

Ükski juht ei suuda üksi head sooritust teha. Ketis on iga lüli väärtuslik, oleme püüdnud oma meeskonda värvata ja siin hoida parimaid tegijaid, neid motiveerida ja nende arengut toetada.

Läbi mitme koalitsiooni olen püüdnud kasutada ära iga koosseisu potentsiaali, seejuures kutsuda esile õigel ajal vajalikke muudatusi, mis raputavad maha eilse ja viivad edasi homsesse. See pole alati kaugeltki tore tegevus, keegi saab haiget, keegi tunnetab ebaõiglust, aga ajalugu tunneb vähe valutuid üleminekuid. Juhid peavad suutma teha ka väga valusaid käike. Valla arengut ei tohi takistada ajale jalgu jäävad hoiakud ega takerdumine eilsesse.

Tunnen, et koos partneritega võik-
sime veel väga palju panustada, koge-
mused ja sidemed on mõttetud, kui
need pole valla teenistuses. Suur väärtus
on koos tegutseda väga erinevas vanuses
ja erinevate vaadetega inimestega, seal-
hulgas eeskätt noortega, kes toovad
endaga värskust, särtsu ja uusi oskusi.

Elanikud soovivad juhtideks selge silmavaatega asjatundlikke otsustajaid, keda saab usaldada, kes kunagi ei sega omavalitsuse juhtimisega ühte patta oma isiklikke huvisid, egosid ega mineviku taaka.

Elu muutub pidevalt ja nõuab kohanemist kõikidelt. Pilk peab olema suunatud ettepoole, käik seatud edasi. Õigel hetkel tuleb teha valikuid ja otsuseid, kaasata ideid ja tegijaid, kes on homse päeva loojad. Peab olema julgust ja tahet öelda head aega eilsele ja minna julgelt edasi.

Loodetavasti suudame siiski rakedada valla hüvanguks selle potentsiaali, mis meil on olemas. Minu uks on alati avatud kõikidele mõtetele ja ettepanekutele. Minu jaoks on Luunja vald üks tervik ja kõik siinsed inimesed koos oma soovide ja mõtetega olulised.

Peame panustama sellesse, et ehitada sildu erinevate mõtteviiside ja inimeste vahele, meil on ju sarnased eesmärgid, elanikud on usaldanud meid valda juhtima.

Luunja valla nägu on nooruslik, edasipüüdlik, toimekas. Seda peavad peegeldama ka valla juhid ning juhtimine.

Minu jaoks on suur au jätkuvalt teenida seda kogukonda. Tegutsen hetkel volikogu koosseisus, kuhu vallarahvas on mind valinud.

Kavatseme jõuliselt edasi minna heas mõttes ambitsioonika meeskonna ja partneritega, kes on oma võimekust piisavalt tõestanud, kaasame ka uusi tegijaid ning panustame värske jõuga valla arendamisse.

Ja loomulikult on igal soovijal õigus
valla asjades kaasa rääkida ja kaasa lüüa.
Mitte üksnes valitud, vaid meie kõik
saame.

Uute kohtumisteni! Püsige terved!

Aare Anderson
vallavolikogu liige
vallavanema ametis kuni 12.11.2020

Luunja valla kogukond Facebookis

Tagasisaade FB grupi „Luunja valla kogukonna teated“ loomisele ja arengule ning info uuest FB grupist „Luunja valla poliitilise diskussiooni grupp“

Luunja vallas toimusid kolmel 2019. aasta sügislisel laupäeval Luunja valla kogukonna mõttetalgud. Täpsemalt saab tagasiulatuvalt mõttetalgutest lugeda Luunja valla Kodu Uudiste 2020. a jaanuarikuu lehest https://luunja.ee/documents/23601738/23941950/KoduUudised2020_jaanuar_www.pdf (lk 9–16).

Käesoleva loo koostaja osales Luunja valla kogukonna mõttetalgute kolmanda kohtumise meeskonnas „Luunja kogukond“. Üheks meie meeskonna olulisimaks ideeks kujunes Luunja valla kogukonna FB (Facebook) grupi loomise vajadus, sest leiti, et inimesed suhtlevad omavahel liiga vähe, infot ei ole ja kõik on justkui omas mullis. FB grupi loomise eesmärgiks seadsime Luunja vallaga seotud info kiire ja operatiivse liikumise võimalikult paljude Luunja valla elanike ja asutuste vahel ning valla elanikes kogukonnatunde tekitamise. Leidsime, et infovahetus kogukonnas on piiratud ja vaja on toimivat lähendust (ühist informuumi), mis innustaks kogukonda osa võtma vallas toimuvatest üritustest ja omavahel kogukonna parema toimimise teemadel rohkem arutlema. FB grupp sai loodud vahetult peale mõttetalgud. Uute liikmete liitumise prognoosid olid tegelikust väiksemad, sest lootsime esimese 90 päevaga saada 500 liiget, kuid grupi idee võeti kogukonna poolt väga hästi ja kiiresti vastu ning juba ühe kuuga (20. jaanuaril 2020) oli grupiga liitunud 407. Nüüdseks, peale aastast tegutsemist on grupiga liitunud juba üle 1600. Selle aja jooksul olen grupi eestvedajana ja ühe administraatorina kokku puutunud väga paljude erinevate kogukonna inimestega. On olnud väga huvitav ja suhtlemist täis aasta. Erinevate kogukonna liikmetega koostöös on grupi tehnilist lähendust pidevalt täiendatud, loodud on grupi reeglid ja katsetatud on erinevaid info süstematiseerimise võimalusi.

Edasiseks eesmärgiks on jätkuvalt grupi liikmete arvu kasvatamine, et vajalik info jõuaks kiiresti võimalikult paljude kogukonna liikmeteni. Lisaks on eesmärk grupi tehniliste lahenduste

täiendamine, et info oleks grupist paremini leitav ning samuti on soov luua valla ametiasutustega parem koostöö selleks, et valla ametiasutused hakkaksid ise kõiki olulisi teateid lisama grupi ajajoonele. Otseallikatest aktuaalse info koondamine kogukonna teadete gruppi on väga oluline.

Grupi „Luunja valla kogukonna teated“ ühe reegli kohaselt ei ole grupis lubatud poliitilised diskussioonid, reklaamid ja artiklid. Hiljutine võimutüli ja selle käigus toimunud võimuvahetus Luunja vallas tekitas mõnevõrra segadust ka „Luunja valla kogukonna teated“ grupis. Selleks, et mitte varjutada poliitiliste postitustega muid olulisi vallaga seotud teateid grupi ajajoonel, tekkis käesoleva loo autoril mõte luua uus täiendav grupp – „**Luunja valla poliitilise diskussiooni grupp**“. Keskkond on neutraalne ja Luunja valla igakülgsel arendamisele suunatud. Praeguseks on poliitiliste diskussioonide huvilisi gruppi liitunud juba 146. Arvestades, et 2021. aastal on tulemas kohalikud valimised, siis on kõigil huvilistel mõistlik aegsasti liituda ja soovi korral ise algatada „Luunja valla poliitilise diskussiooni grupis“ diskussioone erinevatel valla arendamisega seotud teemadel, et vallarahvas saaks ülevaate, keda oleks mõistlik järgmiste valimiste ajal meie valda juhtima valida. Head juhid on need, kes tagavad valla stabiilse juhtimise ja arengu ning selleks kaasatakse ka kogukonda.

Infoks neile Luunja valla kogukonna liikmetele, kes ei ole veel „Luunja valla kogukonna teated“ FB grupiga liitunud! Olete kõik väga oodatud liituma. Kõik liikmed saavad gruppi postitada Luunja valla elanikele olulist või kasulikku infot (Luunja vallaga seotud ürituste kohta, Luunja inimeste ja ette-

Luunja valla kogukonna teated

Avallik group · 1,7 tuh liiget

Luunja valla poliitilise diskussiooni grupp

Avallik group · 146 liiget

võtjate poolt valla elanikele pakutavate teenuste ja toodete kohta, kadunud või leitud loomade ja asjade kohta, ühise transpordi organiseerimise kohta, jne). Liitumiseks otsi Facebookist grupp nimega „**Luunja valla kogukonna teated**“ <https://www.facebook.com/groups/323137374966546/about> ning vajuta grupiga liitumise nuppu. Samuti on kõik valla poliitilistest diskussioonidest huvitatud isikud oodatud liituma grupiga „**Luunja valla poliitilise diskussiooni grupp**“ <https://www.facebook.com/groups/731479830778529/about>.

Ilusat advendiaega ja rahulikku lähenevaid jõule kõigile Luunja valla kogukonna liikmetele!

Aivar Karus, FB gruppide „Luunja valla kogukonna teated“ ja „Luunja valla poliitilise diskussiooni grupp“ eestvedaja

Tartu Maarja kiriku taastamine

2020. aasta on Tartu Maarja Kiriku Sihtasutuse jaoks olnud heitlik. Aasta alguses tehtud suured plaanid turunduse osas jooksid enamasti luhta – üritusi ei ole saanud korraldada ning ka vabahtlike projekt jäi sel aastal ellu viimata. Samas lisab rõõmsamat poolt aastasse peagi algav torniehitus.

Maarja kiriku torni taastamine

Torni ehitushange kuulutati välja 23. septembril 2020 ning pakkumiste esitamise tähtaeg oli 20. oktoober 2020. Nelja ehitusettevõtja seast kuulutati edukaks Embach Ehitus OÜ pakkumus maksumusega 638 933 eurot + km. Tartu Maarja Kiriku SA ehitusinseneri Riivo Klaasi sõnul võib torni taastamiseks kuluda umbes 9–10 kuud, hankelepingus on tööde teostamise tähtajaks 24.09.2021.

Käesoleva etapi raames püstitatakse torn kuni kõrgeima tornikorruseni. Torni tipp ja kiivriosa kellarõdu kohal jääb vahendite puudumisel praegu sellest hankest välja. Hanke raames teostatakse torniosa all asuva laiema osa kõrgemaks ladumine u 6 meetri ulatuses, kahe tornikorruse väljaehitamine, lisanduvate korruste vahelagede, treppide ja liftišahti ja -masinaruumi betoonitööd, torni katmine ajutise katusega ning karniiside katmine plekiga, et vältida nende kahjustumist ilmastiku käes. Viimistlustööd ja avatäited ei kuulu sellesse hankesse.

Tornikellad

Seoses torniehitusega on arutatud ka kellade küsimust. Selleks, et torniehitusel konstruktsiooniliselt õiged otsused teha, peab sihtasutusel olema ettekujutus, milline kellakomplekt tulevikus seal asuma hakkab. Enne hävimist Maarja kiriku tornis asunud kell lööb nüüd Paistu Maarja kiriku tornis. Loodame, et ta teenib seal veel pikki aastaid, tänades seeläbi oma päästjaid.

Uute kellade valikuks teevad sihtasutus ja kogudus koostööd Eestis tunnustatud kellade ja orelite spetsialisti Toomas Mäevälga. Mäeväli pakkus Tartu Maarja kirikule vabalt helistatavate kellade komplekti nelja kellaga. Lisaks tegi T. Mäeväli ettepaneku kellarõdu praegu lahtisena projekteeritud aknad katta nn puidust ribidega. Selline lahendus

Tulevikuvaade Tartu Maarja kirikule. Autor KOKO Arhitektid

dus kaitseb kellarõdu ilmastiku mõjude ja lindude eest, samas aitab ümberkaudsetele majadele kanduvat kellahelinat pisut suunata ja ka vaigistada. Kogudus on mõlemad ettepanekud heaks kiitnud.

Annetuste kogumine

Kuigi suured kampaaniad ja turundustegevused on 2020. aastal ära jäänud, on siiski korraldatud mõned sündmused ja arendatud koostööd partneritega.

Tartu Maarja Kiriku Sihtasutus on sel aastal teinud tihedat koostööd EELK Toetusfondi ehk laiemalt tuntud Kirikufondiga. Kirikufond kogub 2020. aasta jooksul erinevate kampaaniatega annetusi nelja Eestimaa kiriku – Narva Aleksandri, Tõstamaa Maarja, Paldiski Nikolai ja Tartu Maarja kiriku toetuseks. Kevadel käivitasid nad kampaania „Sajandi pakkumine“, suvel oli suur koostööprojekt Ott Leplandiga „Taevas puudutab maad“ ja nüüd hilissügisel/talvehakul tõi Kirikufond koos Võhma Valguse Vabrikuga turule küünla „Taevalik puudutus“, mille ostuga saab eelnimetatud kirikuid toetada. Jõulude ajal, 24.12.2020 kl 19.00 saab Kirikufondi eestvedamisel Kanal 2-s vaadata/kuulata heategevuskontserti „Jõulud kirikus“, millega kogutakse annetusi Tartu Maarja kiriku tornikiivri jaoks.

Suvel toimus Tartu Maarja Kiriku Sihtasutusel tore koostööprojekt Hugo Lepnurme nimelise keelpillikvartetiga. Kvartett filmis kirikus videot palale „Nimrod“ ja augusti alguses toimus kvarteti heategevuslik kontsert Maarja

kiriku taastamiseks.

Juulis hoidsime nädala jooksul kiriku ukseid iga päev lahti. Külastajaid oli omajagu ja toredaid ekskursioone said läbi viia mitmed meie töötajad.

Jõuluootuses on Tartu Maarja kogudusemaja hoovis igal pühapäeval ja ühel kolmapäeval võimalik kuulata jõulujutte. 13. detsembril kl 12 loeb Merilin Kirbits jõulujuttu „Metsakeste päev“ Juhan Jaigi raamatust „Pombi ja Üdsimärdi nõiad“. 20. detsembril kl 12 loeb Marko Mäesaar „Kingid ja Viru värav“ ja „Jõuluõhtu“ Loone Otsa raamatust „Taaveti meheteod neetud külas“. Ja viimaks kolmapäeval, 22. detsembril kl 16 loeb Merle Jääger „Jõulud kodus“ Jüri Parijõe raamatust „Jõulud, jõulud!“. Selle jutu kingime lastele jõuluvaheaja alguse puhul!

Loodame, et järgmine aasta tuleb sündmuste- ja kampaaniaterikas. Maarja kiriku taastamistööd alles algavad, kuigi torniehitus on maamärgiks selles töös.

Rahulikku jõuluaega ja õnnistatud uut, 2021. aastat!

Silvia Leiaru

Tartu Maarja Kiriku SA juhatuse liige

Tartu Maarja kiriku taastamist saad toetada, annetades telefoninumbritel

900 1842 5 €

900 1941 10 €

900 2019 50 €

või tehes nimelise annetuse Tartu Maarja Kiriku Sihtasutuse kontole Swedbankis EE132200221021269201.

Päästeamet soovib ohutuid jõule ja aastavahetust!

Kuigi jõulud ja aastavahetus on ülekaalukalt täis meeliülendavaid hetki, varitseb kodus kahjuks sel ajal ka hulganisti ohte. Päästeameti jõulutervitustega käivad sestap ikka käsikäes nõuanded ohutuse tagamiseks.

Pühade ajal luuakse paljudes kodudes hubast meeleolu lahtise tulega – olgu selleks küünlaleek või mõnusat soojust kiirgav kaminatuli. Oluline on meeles pidada, et lahtist tuld ei tohi jätta täiskasvanute järelevalveta. Mänguhoos lapsed või eluruumis ringi liikuvad lemmikloomad võivad põleva küünla kergelt ümber ajada ja tulekahju süüdata. Küünlal peab olema asetatud kindlale alusele ja eemale süttida võivatest esemetest, nagu näiteks kardinad või teler. Tuletegemise vahendid on parem laste käeulatuses eemal hoida ja tulega seotud ohte põnnidele selgitada.

Kamina või ahju kütmisel ole kindel, et see on korras ning hooldatud. Hoida põlevmaterjal kütteseadmest, eriti koldesuust, ohutus kauguses, et see kuumusest või sädemetest ei süttiks. Hoidu ahju ülekütmisest. Ülekütmine, hooletus kütisel ja hooldamata kütteseadmed on külmal ajal sagedasemad tulekahju põhjused.

Tähtis on järgida ohutust elektri kasutamisel. Veendu, et elektrijuht-

mestik oleks terve ja ära koorma juhtmeid üle. Traditsiooniline elektriküünlaldeg kaunistatud jõulupuu võib kuivades äärmiselt tuleohtlikuks muutuda. Kui ülekoormusest kuumenenud pikendusjuhe või vigane elektriküünlal selle süütab, põleb puu ära sekunditega ning süütab ümbruse. Kuivamise ennetamiseks anna kuusepuule piisavalt vett.

Kahjuks puutuvad päästjad jõulude ajal sageli kokku pliidiile või ahju küpsama unustatud toidust algavate tulekahjudega. Kui teed sööki, jää kööki! Kaua küpsevat toitu valmistamisel kasuta taimerit, et toit ei ununeks ja kõrbema ei läheks.

Puhkenud tuleõnnetusest annab kõige kindlamini märku töökorras suitsuandur. Jõulud on hea aeg kinkida lähedastele uus suitsu- või vingugaasiandur. Suitsuandurite tööiga on kuni kümme aastat. Seega on vaja seadmete korrasoleku tagamiseks neid aeg-ajalt välja vahetada. Vingugaasiandur kuulub ära tahke- või gaasikütteseadmetega kodudes, kus seadmete kasutamisel võib nähtamatu ja lõhnatu, kuid tervist kahjustav või lausa eluohtlik ülimürgine vingugaas tuppa sattuda.

Pikk pühade periood hõlmab endas aastavahetuse pidustusi ja vana aasta ilutulestikuga ärasaatmist. Sellega seotud

õnnetuste ennetamine algab juba poes. Katkise välimuse ja kasutusjuhendita pürotehnikat osta ei tohi. Soetatud pürotehnikat tuleb hoida kuivas kohas. Väga oluline on meeles pidada, et rakette ei tohi lasta rõdult, aknast või käest. Rakett ei tohi lennata inimeste poole, katustele või akendesse. Enne ilutulestiku süütamist veendu, et see oleks asetatud lagedale alale ja kindlale pinnale, et lähedal ei oleks inimesi, autosid ja hooneid. Süütamise hetkel ei tohi kummarduda ilutulestiku kohale ja pärast seda tuleb kohe eemalduda ohutusse kaugusesse.

Ole hoolas ja pea ohutusreeglitest kinni, et kõik saaks veeta meeldejäáva aastavahetuse kodus, mitte haiglas. Rahulikke ja turvalisi jõule ning meeleolukat aastavahetust!

Taavi Siilbek, Lõuna päästkeskuse ennetusbüroo peaspetsialist

**Tartumaa
Omavalitsuste Liit**

Sa tahad luua parema tuleviku lastele?

OTSIME PROJEKTIJUHT-KONSULTANTI

Tule aita luua Tartumaale omavalitsuste ülest kooli, mis on mõeldud hariduslike erivajadustega lastele Kammeri koolikompleksis!

Saad juhtida uue koolimudeli loomist, otsida innovaatilisi lahendusi, kirjutada projekti integreeritud tugiteenustest ja piloteerida tulevikumudelit.

Ootame Sind kandideerima, kui:

- oled hea strateeg,
- oled loov ja uuendusmeelne,
- oled korrektne tähtaegades ja mõtled majanduslikult,
- Sul on projektijuhtimise kogemusi hariduse, sotsiaaltöö, avaliku halduse või teenuste disaini valdkonnas.

Kasuks tulevad teadmised tööst erivajadustega lastega.

Saada meile oma CV ja essee "Kuidas juhtida tulevikukooli koostööprojekti?" (kuni 2 lk) või video (kuni 90 sek) „Miks just Sina sobid tulevikukooli projektijuhiks?“.

Ootame Sinu kandideerimissoovi hiljemalt 04.01.2021 e-postile kairi.vasemagi@tartumaa.ee.

Küsi julgelt lisa ja kirjutame.

Leping on tähtajaline ja seotud kooli käivitamise ning programmi perioodiga.

Vaata lähemalt veel meie veebist:
www.tartumaa.ee

Advendiküünla süütavad Luunja vallavolikogu esimees Kaimo Keerdo ja EELK Tartu Maarja koguduse õpetaja Timo Švedko

VÕNNU KIRIKUS

24.12 kell **14.00** ja **16.00**
püha jõuluõhtu

25.12 kell **11.00**
1. jõulupüha armulauaga

31.12 kell **16.00**
vana-aastaõhtu armulauaga

NB!

- * Kirikus kehtib maskikandise kohustus, 2+2 reegel jms.
- * Üle 200 inimese korraga hoonesse ei lasta.
- * Jõuluõhtul on 2 teenistust ja sisenetakse eri udest.
- * Teenistused on lühendatud korraga.
- * Olukord võib muutuda tulenevalt haiguspuhangust.

Vabandus!

Novembrikuu Kodu Uudistes esilehel „Luunja kool 255“ foto autoriks on Tiit Hellenurm.

Kodu Uudised

Jõuluhõngulises välitelgis töid jõuluootust Paul Neitsov ja Kaire Vilgats kavaga „Tähtede poole“ Fotod: Tiit Hellenurm

Õnnitleme vastseid vanemaid!

MATVEY BEZRUKOV	29.10.2020
LOORE MOOSES	31.10.2020
GERTY PIIRIKIVI	02.11.2020
RAJU ILISSON	05.11.2020
KAMILLA BOTŠAROVA	06.11.2020
ROBERT-DARIAN KUKK	11.11.2020
MARTA PAABO	12.11.2020
DAMIRA GARMAŠ	20.11.2020

MÜÜA METT

- Klaaspurk 700g **5€**
- Plastikämber 1kg **7€**

Kreemjas mesi

- Klaaspurk 470g **4€**

Võtke meiega ühendust:

www.facebook.com/mesilepa
Tel 5384 0097

Mesi on pärit Luunja vallast!

Tartu ja Luunja piires
kohaletoimetamine tasuta ning
vajadusel saadame pakiautomaadiga.

Suu magusaks!

KUIVAD LÕHUTUD KÜTTEPUUD koos transpordiga.

Telefon 505 1010

MÜÜA toorest ja kuiva küttepuud.

Transport hinnas.

Pikkus ja jämedus vastavalt soovile.

Lepp/haab/segapuu alates 35 €/rm ja
kask 38 €/rm.

Kaminapuu 40 L halukotid 2 € kott.

INFO:

Est, Eng 5373 3322 või Est, Rus 5699 7196

Telli kõik vajalik kirjade
ja kingituste saatmiseks,
otse oma postkasti.

pood.omniva.ee

GBD projekteerimine koostab üksikelanute ehitus- ja kasutusloa
taotlusi. Vajadusel hoonete mõõdistamine ja vanade projektide
digitaliseerimine. Teostame kogu vajaliku asjaajamise amet-
kondadega.

Täpsem info: killak@gbd.ee, tel. 56 464 500. www.gbd.ee.

Õnnitleme detsembrikuu sünnipäevalapsi!

Luunja vallavolikogu ja
vallavalitsus

Mälestame

MART SUIT

27.06.1956–18.11.2020

VALERI LANGE

22.03.1961–28.11.2020

AIVAR ARUOTS

30.04.1970–15.11.2020

Kodu Uudised

Väljaandja Luunja Vallavalitsus
Vastutav toimetaja Ketlin Alaväli
Keeletoimetaja Reet Tens
Tehniline teostus Eesti Ülikoolide Kirjastus

Luunja Vallavalitsuse
ametlikud teated ja uudised
Koduleht: www.luunja.ee
Facebooki leht: Luunja vald
E-post: luunjavv@luunja.ee
Telefon: 741 7319

Kodu Uudised on loetav ka internetis aadressil www.luunja.ee